

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

TÜRKİYE’DE MÜLTECİLER VE EV SAHİBİ TOPLULUKLAR ARASINDA SOSYAL GİRİŞİMCİLİK, GÜÇLENDİRME VE UYUM PROJESİ (SEECO, P171456)

ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM ÇERÇEVESİ

16 Kasım 2022

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF INDUSTRY
AND TECHNOLOGY

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

KISALTMALAR

BP	Banka Prosedürü
TUO	Topluluk Uygulama Ortağı
STÖ	Sivil Toplum Örgütü
KA	Kalkınma Ajansı
DG-ECHO	Avrupa Sivil Koruma ve İnsani Yardım Genel Müdürlüğü
GİGM	Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
ÇSG	Çevre, Sağlık ve Güvenlik
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
ÇS	Çevresel ve Sosyal
ÇSTP	Çevresel ve Sosyal Taahhüt Planı
ÇSÇ	Çevresel ve Sosyal Çerçeve
ÇSED	Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme
ÇSYÇ	Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi
ÇSYP	Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı
ESS	Çevresel ve Sosyal Yönetim Standartlar
ESSN	Acil Durum Sosyal Güvenlik Ağı
AB	Avrupa Birliği
FRİT	Avrupa Birliği'nin Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı
ŞM	Şikayet Mekanizması
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
İYP	İşgücü Yönetim Prosedürleri
İ-D	İzleme ve Değerlendirme
ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
AÇSHB	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
STB	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
M-KOBİ	Mikro, Küçük ve orta Büyüklükteki İşletmeler
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
İSİG	İşçi Sağliğı ve İş Güvenliği
OP	Operasyonel Politika
PUB	Proje Uygulama Birimi
PİEK	Proje İşletim El Kitabı
PE	Proje Ekibi
CSİ	Cinsel Sömürü ve İstismar
PKP	Paydaş Katılım Planı
AHK	Alt Hibe Kılavuzu
KOBİ	Küçük ve orta Büyüklükteki İşletmeler
TY	Teknik Yardım
GBM	Geçici Barınma Merkezi
TK	Türk Kızılayı
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

UNHCR
WFP

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
Dünya Gıda Programı

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF INDUSTRY
AND TECHNOLOGY

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

İçindekiler

1. PROJE AÇIKLAMASI	5
1.1. Proje Kalkınma Amacı	7
1.2. Proje Bileşenleri	7
1.3. Uygulayıcı Kurum	10
1.4. Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesinin Amacı	10
2. ÇEVRESEL VE SOSYAL DEĞERLENDİRMEYE İLİŞKİN DÜZENLEYİCİ ÇERÇEVE	10
3. DÜNYA BANKASI'NIN ÇEVRESEL VE SOSYAL STANDARTLARI	14
4. POTANSİYEL ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİLER	20
5. ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PROSEDÜRLERİ	22
5.1. Bileşen 1 için Tarama ve Çevresel ve Sosyal Değerlendirme (Sosyal Girişim Kuluçka ve Hızlandırma Alt Hibeleri)	23
5.2. Bileşen 2 için Tarama ve Çevresel ve Sosyal Değerlendirme (Geçim Tesislerine Yönelik Alt Hibeler)	26
6. ŞİKAYET MEKANİZMASI	27
7. KURUMSAL DÜZENLEMELER	28
7.1. STN ve Kalkınma Ajanslarının ÇSYÇ Uygulama Kapasitesi	29
7.2. Bütçe	30
8. İSTİŞARE VE AÇIKLAMA	30
Ek A: Uygun Olmayan Projelerin Listesi	31
Ek B: Ulusal Çevre Mevzuatı	32
Ek C: Arazi Edinimi Kontrol Listesi	36
Ek D: Örnek Davranış Kuralları	38
Ek E: Gösterge Niteliğinde Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP) Taslağı	41
Ek F: Küçük Ölçekli İnşaat ve Rehabilitasyon Faaliyetleri için ÇSYP Kontrol Listesi	43
Ek G: Kaynak Listesi: COVID-19 Rehberi	50
Ek H: Mevcut Tesisler için Çevresel ve Sosyal Tarama Formları (ESKİ Ek G)	52
Ek I: Bileşen 1 kapsamında finanse edilecek potansite faaliyetler listesi ve gösterge niteliğinde risk kategoriler	56
Ek J: Bileşen 1B kapsamında Önerilen Alt-Hibe Projelerine Yönetik Çevresel Tarama Formu – Kuluçka	68
Ek K: Örnek Şikayet Kayıt Formu ve Şikayet Kapanış Formu	70

Şekiller Listesi

Şekil 1: Önerilen Hedef İller ve Kalkınma Ajansları	7
Şekil 2: Proje Şeması	8

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF INDUSTRY
AND TECHNOLOGY

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

1. PROJE AÇIKLAMASI

Türkiye göçmenler ve mülteciler için hem bir geçiş hem de kabul ülkesidir ve dünyada en fazla mülteciye ev sahipliği yapan ülke konumundadır.¹ Suriye ile olan güney sınırında yaşanan kriz sonucunda Türkiye giderek artan sayıda mülteciye ve uluslararası koruma başvurusunda bulunan yabancıya ev sahipliği yapmaktadır. 3,6 milyondan fazla Geçici Koruma Sağlanan Suriyeliye² ek olarak, başka milletlerden sığınma başvurusunda bulunan ve iltica eden tahmini 400.000 kişi daha bulunmaktadır. Ülkenin mültecilere ilişkin müdahalesi kademeli bir şekilde ilerlemiştir ve mültecilere ev sahipliği yapan başka ülkeler için de bir örnek teşkil etmektedir. Ancak, mülteci ve göçmen akışının büyüklüğü sadece yerlerinden edilen insanlar için değil aynı zamanda bunların yerleştiği topluluklar ve daha geniş anlamda ülke için de kalkınma zorlukları oluşturmaya devam etmektedir.

Ağustos 2019 itibarıyla yaklaşık 3,5 milyon Suriyeli mülteci (yüzde 97) ev sahibi topluluklar arasında yaşamaktaydı. Suriyeli mülteci yoğunluğunun en fazla olduğu dört il İstanbul, Şanlıurfa, Hatay ve Gaziantep'tir (toplam 1,8 milyon) ve ülkedeki mültecilerin neredeyse tamamı özel olarak ayarladıkları konutlarda yaşamaktadır.

2016 yılında, Türkiye Avrupa Birliği'nin Sivil Koruma ve İnsani Yardım Genel Müdürlüğü (DG-ECHO) yoluyla sağladığı Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı (FRiT) kapsamındaki mali yardımlar ile, mülteci nüfusun temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir Acil Durum Sosyal Güvenlik Ağı (ESSN) programını oluşturdu. ESSN programı Suriyelilerin kritik bir geçiş aşamasından çıkışını desteklemiştir ancak bu programın önemli kısıtlarından birisi, ESSN faydalanıcılarının, edindikleri becerileri ve yardımları, ekonomik olarak kendi ayakları üzerinde durabilme kapasitelerini sürdürmek ve arttırmak için kullanmalarını sağlama bakımından sürdürülebilirliğinin sınırlı olmasıdır. Türkiye Hükümeti mültecilerin Türkiye'de bağımsız bir sosyoekonomik yaşam sürmelerine yardımcı olacak daha kalkınma odaklı yaklaşımlara geçiş için ESSN'i kademeli olarak bırakmayı planlamıştır.³

ESSN'in hedeflediği mülteci nüfusunun kırılganlıkları çok ve karmaşıktır. ESSN mültecilerinin yüzde 76'sı yoksuldur ve diğer kırılganlık türleri durumlarını daha da ağırlaştırmaktadır. İlk olarak, mültecilerin bir kısmı gıda güvensizliği sıkıntısı yaşamaktadır ve çocukların eğitime erişimde yaşadıkları sorunlar kalıcı insan sermayesi sonuçları doğurabilecek niteliktedir. İkinci olarak, 'maliyetli' başa çıkma stratejilerinin yoğun bir şekilde kullanılması, ESSN kapsamındaki hanehalklarının daha uzun vadede geçim kapasitelerini zayıflatmaktadır.

Hükümetin ESSN Çıkış Stratejisinde açık bir şekilde şu tespitler yer almaktadır: (1) girişimcilik kapsayıcılığı sağlamanın önemli yollarından birisi olurken, sosyal girişimcilik yerinden edilmiş Suriyelilerin ekonomik olarak etkinleştirilmesinde rol oynayacaktır; (2)

¹ GİGM. 2019. Bu Proje Değerlendirme Dokümanında, Suriyelilere geçici koruma statüsü ve Suriyeli olmayanlara uluslararası koruma statüsü sağlanmasına rağmen hangi ülkeden geldiklerine bakılmaksızın mülteci ifadesi kullanılmaktadır.

http://www.goc.gov.tr/icerik6/temporary-protection_915_1024_4748_icerik

² "Suriyeli" ve "mülteci" ifadeleri sosyolojik bağlamda ve yaygın gündelik kullanım kapsamında, Türkiye'deki hukuki bağlamdan ve Türkiye'deki mevzuattan bağımsız olarak kullanılmaktadır. Türkiye 1951 tarihli Mülteci Sözleşmesine ve 1967 tarihli protokole taraftır. Türkiye 1951 tarihli BM Mültecilerin Statüsü Sözleşmesinin onayı için coğrafi bir sınırlama uygulamaktadır ve buna göre "Avrupa'da yaşanan olaylar sonucunda yerlerinden olan kişilere" mülteci statüsü verilebilmektedir. 28 Nisan 2011 tarihinden sonra meydana gelen olaylar sebebiyle Suriye'den Türkiye'ye gelen Suriyelilere, devletsiz kişilere ve mültecilere geçici koruma statüsü sağlanmaktadır.

³ Program ülke genelinde Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (AÇSHB), Dünya Gıda Programı (WFP) ve Türk Kızılayı ile işbirliği içerisinde uygulanmaktadır.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

mülteciler için sosyal yardımdan, hem mültecilere hem de ev sahibi topluluklara odaklanan destek biçimlerine geçmenin önemi; (3) kadınların yerel ekonominin aktif katılımcıları olarak dışlanmasının olumsuz etkileri; ve (4) ekonomik hedeflerin yanı sıra barış / istikrar hedeflerine ulaşmak için sosyal uyumun önemi.

Türkiye Hükümeti'nin mültecilerin ihtiyaçlarına yüksek derecede cevap veren çabalarına rağmen, etkilenen topluluklardan bazılarında sosyal uyum ile ilgili ortaya çıkan bazı endişeler de mevcuttur. 2017 ve 2018 yıllarında, Türkiye'de Suriyelilere ev sahipliği yapan topluluklardaki sosyal uyum ölçüleri; yere göre belirli ölçüde farklılık göstermekle birlikte güven, kabul ve aidiyet duygularında düşüş yaşandığını göstermektedir. Kadın mülteciler özellikle dezavantajlı durumdadırlar ve bu durum genellikle çocuklarını da daha fazla riske maruz bırakmaktadır. Dünya Bankası tarafından hazırlanan bir değerlendirme (2017) Türkiye'deki yerlerinden edilmiş Suriyeliler arasındaki hane içi dinamiklerdeki ve ataerkil kodlardaki değişime ışık tutmaktadır. Çalışma baskısı genellikle kadınları ve çocukları etkilemekte, spesifik olarak da aileleri çocuk işçiliğinden yararlanmaya zorlamaktadır.

Zorluklara rağmen, Suriyeli mülteciler kendi işlerini kurarak istihdam yaratmakta ve Türkiye ekonomisine katılmaktadır - her iş günü beş Suriyeli işyeri kurulmaktadır. İş bulma mücadelesine rağmen, yerlerinden edilen Suriyelilerin Türkiye'de yerel ekonomiye ve yeni işletmelerin yaratılmasına olumlu katkıda bulunduğu dair kanıtlar ortaya çıkmaktadır. Haziran 2019 itibarıyla Türkiye'de en az bir Suriyeli mülteci ortağı olan 15.160 şirket mevcuttu. Tahminler Suriyelilerin Türkiye'ye yatırdığı toplam sermayenin 1 milyar – 1,5 milyar ABD\$ civarında olduğunu göstermektedir.⁴

Önerilen 39,5 milyon avro tutarındaki proje, kırılgan dutumdaki mültecilerin en yoğun olarak yaşadığı 11 ili (Adana, Mersin, Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Mardin, Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş, Diyarbakır, ve Şanlıurfa) (bakınız Şekil 1) kapsayan beş Kalkınma Ajansı tarafından sağlanan mikro hibeler yoluyla mülteciler ve ev sahibi topluluklar içerisindeki kadınların ve gençlerin sürdürülebilir ekonomik fırsatlara geçişlerini desteklemeyi ve sosyal uyumu arttırmayı amaçlamaktadır. Proje (i) sosyal girişimlere sağlanan destekler ve yaşamsal geçim tesisleri yoluyla çoğunlukla kadın mülteciler ve ev sahibi topluluklar için ekonomik fırsatları arttırmaktadır; (ii) girişimlerin geliştirilmesi ve geçim tesislerine katılımcı bir şekilde dahil olma yoluyla mülteciler ve ev sahibi topluluklar arasındaki uyumu arttıracaktır.

⁴ Building Markets. 2018. 'Turkish-Syrian Business Partnerships: A Nascent Opportunity'. Online erişim adresi: https://buildingmarkets.org/sites/default/files/pdm_reports/20180612_syrian-turkishbusinesspartnerships_en_1.pdf, Erişim Tarihi: 24 Haziran 2019

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF INDUSTRY
AND TECHNOLOGY

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Şekil 1: Önerilen Hedef İller ve Kalkınma Ajansları

1.1. Proje Kalkınma Amacı

Önerilen Kalkınma Amacı, Türkiye'nin hedef bölgelerinde mülteciler ve ev sahibi topluluklar için kadınların geçim durumlarını ve sosyal uyumu geliştirmektir.

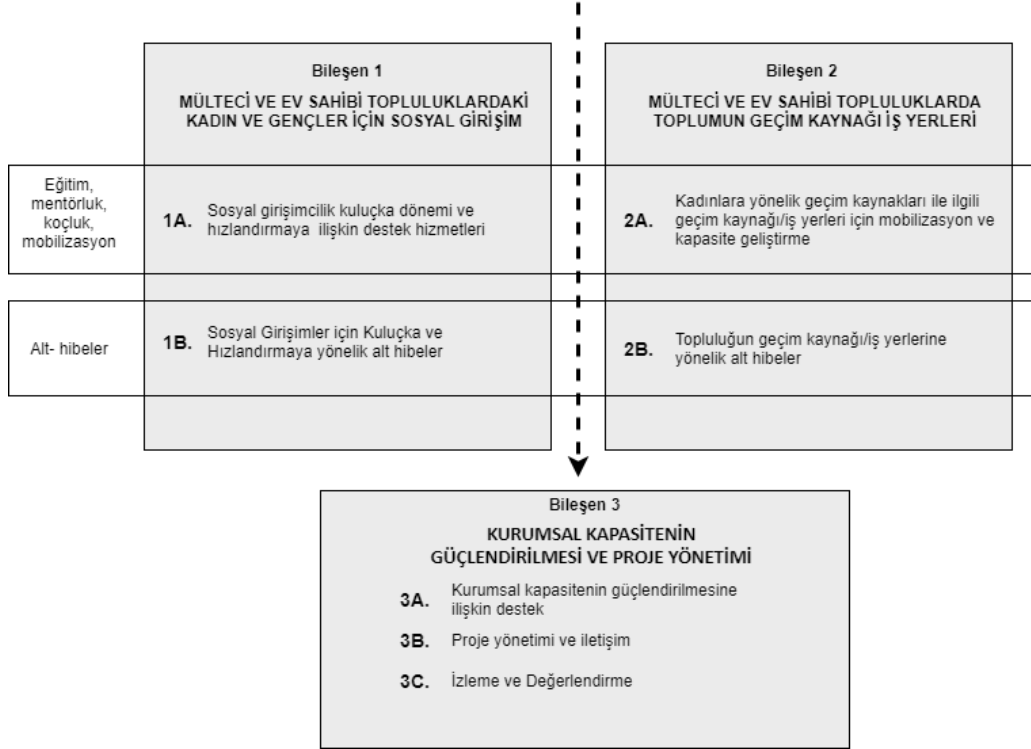
1.2. Proje Bileşenleri

Proje, Şekil 2'de açıklandığı gibi üç bileşenle uygulanacaktır. Sosyal girişim, geçim tesisleri ve kurumsal destek bileşenleri birlikte ekonomik, sosyal ve kurumsal hedeflere ulaşacaktır: (i) sosyal girişimlere sağlanan destekler ve yaşamsal geçim tesisleri yoluyla çoğunlukla kadın mülteciler ve ev sahibi topluluklar için ekonomik fırsatları arttırmak; (ii) girişimlerin geliştirilmesi ve geçim tesislerine katılımcı bir şekilde dahil olma yoluyla mülteciler ve ev sahibi topluluklar arasındaki uyumu arttırmak; ve (iii) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (STB), Kalkınma Ajansları (DA), belediyeler, diğer ilgili devlet kurumları ve yerel kalkınma ortaklarının, kadınların sosyal girişimlerini desteklemeye yönelik kurumsal kapasitelerini arttırmak.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Projenin genel amacı; Türkiye'nin hedef bölgelerinde mülteciler ve ev sahibi topluluklar için kadınların ve gençlerin geçim kaynağı fırsatlarını artırmak ve sosyal uyumlarına katkıda bulunmaktır.

Şekil 2: Proje Şeması

Bileşen 1: Mülteci ve Ev Sahibi Topluluklarında Kadınlar ve Gençler için Sosyal Girişimcilik (ECDF, 26,0 milyon EUR). Bu bileşen mülteci ve ev sahibi topluluklarda sosyal girişimciliği desteklemeye yönelik faaliyetleri finanse edecektir. Proje sosyal girişimi, *bir yandan elde ettiği karı kendi misyonu doğrultusunda yeniden yatırıma yönlendirirken ve/veya istihdam ya da gelirlerini arttırabilecek başka faaliyetler yoluyla hedef sosyal gruplar için faydalar sağlarken, sosyal veya çevresel etkiye öncelik veren, kar amacı güden işletmeleri* de içerecek şekilde tanımlamaktadır.

Alt Bileşen 1A sosyal girişimcilere yönelik destek hizmetlerini finanse edecektir.

Alt Bileşen 1B, 11 hedef ilde (5 Kalkınma Ajansı) tahmini 3,720 yeni işletmenin kuluçka sürecini destekleyecektir. Bu “kuluçka alt hibeleri”, Alt Bileşen 1A’ya dahil olan, yumuşak beceri ve iş geliştirme eğitimini/Mentörlük programını başarılı bir şekilde tamamlayan ve sosyal girişim için uygulanabilir bir iş planı geliştiren faydalanicılar tarafından kullanılabilir. Kuluçka alt hibeleri 10.000 avroluk bir tavana tabi olacaktır.

Alt bileşen 1B, tahmini 320 mevcut sosyal işletmeyi de destekleyecektir. Bu “hızlandırma alt hibeleri”, pazarını genişletmek ve büyümesini desteklemek için destek hizmetleri programına giren mevcut sosyal girişimlere sunulacaktır. Sosyal girişim faydalanicıları, iş ihtiyaçlarını / zorluklarını özetleyen iş büyütme planlarının yanı sıra finansman için uygun bir iş planı kapsamında çözümler sunacaklardır. Bu hızlandırma alt hibeleri ilave bir fayda olarak, özellikle kadınlar için olmak üzere mülteciler ve ev sahibi topluluklar için ek istihdam yaratacaktır. Hızlandırma alt hibelerinin tavanı 25.000 avro olarak belirlenmiştir ancak alt hibe tutarlarının çok daha düşük olacağı öngörülmektedir.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Bileşen 2: Mülteci topluluklarında ve ev sahibi topluluklarda geçim kaynakları ile ilgili tesisler

(ECDF, 9,5 milyon avro)

Alt Bileşen 2A: Kadınlara yönelik geçim kaynakları ile ilgili tesisler için harekete geçirme ve kapasite oluşturma (sosyal girişimlerin geliştirilmesine destek sağlama): Türkiye'de hedef illerin kentsel, kent çevresi ve kırsal alanlarındaki tesis ve hizmet yatırımları genellikle belediyeler tarafından planlanmakta ve uygulanmaktadır. Türk vatandaşlarının bu sürece katılımları, her ne kadar il ve ilçe düzeyinde farklılıklar gösterse de belediye meclisleri aracılığıyla gerçekleşmektedir. Alt Bileşen 2A'nın amacı; hedef faydalanıcıların (mülteci ve ev sahibi topluluklardaki kadınlar ve gençler), geçim kaynakları ile ilgili tesislere yönelik ihtiyaç değerlendirmelerine ve bunlara yönelik topluluk öncülüğündeki yatırım planlama ve önceliklendirme çalışmalarına katılımlarını sağlayacak bir platform oluşturmaktır. Bu süreç yoluyla, Bileşen 1 kapsamında hedeflenen gruplar, sosyal girişimlerini desteklemek için ihtiyaç duyulan yerel geçim kaynağı tesislerinin finansmanı ile ilgili karar verme süreçlerine gerçek anlamda katılabilmesi için harekete geçirilerek yetkinleştirilecektir. Aynı zamanda, mülteci ve ev sahibi topluluk üyelerinin bu amaç doğrultusunda fikirlerini birleştirerek birlikte çalışmalarını sağlanacaktır.

Alt Bileşen 2B: Topluluk geçim kaynakları ile ilgili tesislere yönelik alt hibeler (sosyal girişimlerin geliştirilmesine destek sağlama): Bu alt bileşen, hibeler yoluyla kadınların geçim kaynaklarına yönelik topluluk alt projelerini finanse edecektir. Bu alt bileşenin temel hedefi, Bileşen 1 kapsamındaki geçim kaynaklarıyla ilgili faaliyetlerin başarısını artırmak için geçim tesisleri ve hizmetleri oluşturmaktır. Bu tesisler (pazar yerleri, kreşler ve mutfaklar gibi) sadece ekonomik faaliyetin artırılmasına yardımcı olmayacak, aynı zamanda mültecilerin ve ev sahibi toplulukların etkileşimde bulunduğu bir yer sağlayarak sosyal uyumun geliştirilmesine yardımcı olacak ve projenin mülteci ve ev sahibi topluluklara daha geniş bir şekilde erişimini sağlayacaktır.

Her bir ile yönelik alt hibe dağıtım formülü, yatırımların semtlerde / mahallelerde ve faydalanıcı topluluklarda etkili olması için yeterli kaynakların tahsis edilmesini sağlayacaktır. Buna göre, tesisler için minimum ödenek 100.000 Avro ve maksimum ödenek 300.000 Avro olacaktır. Alt proje türlerine ve maliyetlerine bağlı olarak ortalama 70 tesis oluşturulacaktır.

Bileşen 3: Kurumsal Kapasite Güçlendirme ve Proje Yönetimi (ECDF, 4,0 milyon Avro)

Projedeki uygulayıcı kuruluşların kapasitesi yüksek olmakla ve KOBİ programlarının geliştirilmesi konusunda Kalkınma Ajansları fazlasıyla deneyime sahip olmakla birlikte, kadınlar için sosyal girişimlerin kurulması ve büyütülmesi, mülteciler ve ev sahibi topluluklar arasındaki girişimciliğin desteklenmesi veya kadınlara yönelik destek sisteminin başarı için geliştirilmesi, konusunda daha az deneyim mevcuttur. Bu nedenle proje, bu kavramlara ve planlanan proje süreçlerine ilişkin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesini desteklemeyi amaçlayacaktır.

Alt Bileşen 3A: Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesine Destek bileşeni, STB, Kalkınma Ajansları, belediyeler, yerel yönetimler ve diğer ulusal ve yerel kamu ve kamu dışı paydaşlar dahil kilit paydaşların kapasitesini artırmaya yönelik bir dizi faaliyeti finanse edecektir. Başlangıçta bir kapasite ihtiyaç değerlendirmesi yapılacak ve bir kurumsal kapasite geliştirme eylem planı hazırlanacaktır. Alt bileşen daha sonra sosyal girişim destek programlarının ilkelerini, tasarımlarını, uygulama ve izleme düzenlemelerini anlamaya ve bunlara ilişkin becerileri oluşturmaya yönelik eğitimleri, çalıştayları ve konferansları finanse edecektir.

Alt Bileşen 3B: Proje Yönetimi, Koordinasyon ve İletişim.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Bu bileşen proje yönetimini, uygulayıcı kurumların kapasite ihtiyaç değerlendirmesini ve sonrasında uygulanacak eğitimleri, paydaş katılım faaliyetlerini, proje izleme ve değerlendirme faaliyetlerini ve bunlara ek olarak yapılacak çalışmalar ile dönem ortası ve sonu gözden geçirmeleri finanse edecektir. Bu bileşen kapsamında Faydalanıcı Geri Bildirim Mekanizması da tasarlanacak ve finanse edilecektir. Faydalanıcı Geri Bildirim Mekanizması, Proje ile ilgili herhangi bir konuda topluluklardan geri bildirim almak için resmi bir kanal sunacak ve spesifik olarak yerelden ulusal düzeye ulaşan bir yapı aracılığıyla şikayetleri toplayacak, işleyecek ve ele alacaktır.

Alt Bileşen 3C: İzleme ve Değerlendirme

Bu alt bileşen, Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı kapsamındaki proje sonuçları çerçevesini desteklemek üzere veri toplama ve raporların hazırlanması da dahil olmak üzere Proje kapsamında uygulanan faaliyetlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi için yardım sağlayacaktır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Ajansları ve Topluluk Uygulayıcı Ortakları içerecek şekilde ilgili bir proje izleme değerlendirme sisteminin geliştirilmesini destekleyecektir.

1.3. Uygulayıcı Kurum

Proje fonlarının alıcısı ve uygulayıcı kuruluşu Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (STB) olacaktır ve Bileşen 1 ve 2'nin uygulama sorumluluklarını beş bölgesel Kalkınma Ajansına dağıtacaktır (yani Çukurova Kalkınma Ajansı, Dicle Kalkınma Ajansı, Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı, İpekyolu Kalkınma Ajansı ve Karacadağ Kalkınma Ajansı). STB, sanayi, ekonomik, sosyal kalkınma ve ulusal güvenlik ile ilgili politika ve stratejiler doğrultusunda bilim, teknoloji ve yenilikçiliğe yönelik politikaları belirleme yetkisine sahiptir. STB, Kalkınma Ajansları ve diğer finansman mekanizmaları yoluyla girişimcilere ve KOBİ'lere finansal ve teknik destek sağlamaktadır.

1.4. Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesinin Amacı

Projenin 1 ve 2 no'lu bileşenleri kapsamında finanse edilecek alt projeler bu aşamada henüz belli olmamıştır ancak proje süresince olacaktır; bu nedenle riskler ve etkiler, alt proje detayları belirlenene kadar bilinemeyecektir. Dolayısıyla, çevresel ve sosyal riskleri ve etkileri değerlendirmeye yönelik ilke, kural, kılavuz ve prosedürleri ortaya koyan bir çevresel ve sosyal yönetim çerçevesi (ÇSYÇ) hazırlanmıştır. Tahmini bütçe, STB'nin değerlendirmesi ve uygulayıcı kuruluşların (Kalkınma Ajansları) çevresel ve sosyal riskleri yönetme kapasitesinin yanı sıra olumsuz riskleri ve etkileri azaltmaya, hafifletmeye ve / veya dengelemeye yönelik önlemler ve planlar içermektedir. ÇSYÇ aynı zamanda bir alt projenin kapsam dışı bırakılmasına yol açabilecek özelliklerin yere aldığı bir negatif Liste de içermektedir (bakınız Ek A). Son olarak, bu ÇSYÇ, STB ile Kalkınma Ajansları ve Kalkınma Ajansları ile alt proje sponsorları arasındaki taahhüt anlaşmasının bir parçasını oluşturacaktır. ESMF aynı zamanda Kalkınma Ajanslarının alt hibe kılavuzunun bir parçasını oluşturacaktır.

2. ÇEVRESEL VE SOSYAL DEĞERLENDİRMEYE İLİŞKİN DÜZENLEYİCİ ÇERÇEVE

Ulusal Çevre Mevzuatı: Türk çevre düzenlemeleri, ulusal ve uluslararası girişimler ve standartlar doğrultusunda geliştirildi ve bunlardan bazıları Türkiye'nin katılım öncesi çabaları kapsamında AB Direktifleriyle uyumlu hale getirilmek üzere kısa süre önce revize edildi. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) çevrenin korunması ve muhafazası, doğal kaynakların sürdürülebilir gelişimi ve yönetimi için benimsenen politikaların uygulanmasına yönelik yapılanmadan sorumlu kuruluştur.

Türkiye'nin 1983 yılında yürürlüğe giren Çevre Kanunu (2872 sayılı Kanun; Kabul Tarihi: 1983) çevre konularını çok geniş bir kapsamda ele almaktadır. Çevre Kanununun uygulanmasında esas alınan temel ilkelere göre ve Anayasa'da belirtildiği gibi, vatandaşlar ve devlet çevrenin korunmasından sorumludur. Çevre Kanunu ve yönetmeliklerin, tamamlayıcı olarak, çevrenin, kaynakların ve kültürel ve doğal varlıkların korunmasını ve muhafazasını, kirliliğin önlenmesini ve kontrolünü, kirliliğin önlenmesi, sağlık, güvenlik ve işgücü sorunları ile ilgili önlemlerin uygulanmasını düzenleyen başka kanunlar da mevcuttur (bakınız Ek B).

Türkiye'deki ÇED Yönetmeliği : Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Yönetmeliği ilk kez 7 Şubat 1993 tarihli ve 21489 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Daha sonra ilk yayınlanan yönetmelikte birkaç değişiklik yapıldı ve 2008 ve 2013 yıllarında daha önce yayınlanan yönetmelikleri yürürlükten kaldıran yeni ÇED Yönetmelikleri yayınlandı. Son ÇED Yönetmeliği 25 Kasım 2014 tarihli ve 29186 sayılı resmi Gazete'de yayınlanmış ve 2013 yılında yayınlanan ÇED Yönetmeliğini yürürlükten kaldırmıştır.

ÇED Yönetmeliği AB'nin ÇED ile ilgili Direktifi ile büyük ölçüde uyumludur. Türkiye'deki ÇED sürecinin başlıca adımları tarama, halkın katılımı toplantısı, kapsam belirleme, askıya çıkarma ve denetlemedir.

ÇED Yönetmeliği projeleri iki ayrı kategori altında sınıflandırmaktadır:

- **Ek I projeleri.** Bu projeler, önemli potansiyel etkileri olan ve ÇED gerektiren projelerdir. ÇED Yönetmeliği Ek-I bu projelerin türlerini bir liste halinde vermektedir, dolayısıyla proje sahiplerinin ilave bir tarama süreci olmaksızın ÇED prosedürünü başlatmaları beklenmektedir. Proje sahibi, ÇŞB'nin ve ÇŞB tarafından belirlenen ilgili kuruluşların temsilcilerinden oluşan bir komisyona bir proje dosyası sunmaktadır. Komisyon sunulan bilgilere dayalı olarak ÇED'in kapsamını ve "projeye özel formatı" belirler. Proje sahibi, verilen projeye özel formata uygun olarak ÇED Raporunu hazırlar ve komisyon tarafından incelenmek ve değerlendirilmek üzere ÇŞB'ye sunar. Daha sonra, Komisyonun değerlendirmelerinin yansıtıldığı nihai ÇED raporu son kez incelenmek üzere ÇŞB'ye sunulur. ÇŞB ÇED'in olumlu olup olmadığına karar verir; olumlu olması durumunda proje sahibi projeyi uygulayabilir. ÇED Olumsuz kararının çıkması halinde ise, projeye devam edilemez. Taslak ÇED raporu ÇŞB merkez veya il müdürlüğü seviyelerinde kamuoyu görüşlerine sunulur. ÇŞB'nin ÇED raporuna ilişkin nihai değerlendirmesi üzerine, Valilik ÇŞB'nin kararını gerekçeleri ile birlikte kamuoyuna açıklar. ÇED Yönetmeliğinde nihai ÇED dokümanının açıklanması öngörülmemektedir; ve
- **Ek II projeleri.** ÇED Yönetmeliği Ek-II çevre üzerinde önemli etkileri olabilecek veya olmayabilecek projeleri kapsamaktadır. Ek-II proje sahiplerinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na (ÇŞB) bir proje tanıtım Dosyası (PTD) sunmaları gerekmektedir. PTD ÇED Yönetmeliğinin Ek IV'ünde verilen PTD Genel Formatına uygun olarak hazırlanmaktadır ve aşağıdaki hususlara ilişkin bilgiler içermektedir: (i) proje özellikleri; (ii) proje sahasının ve etki alanının çevresel özellikleri; ve (iii) projenin önemli etkileri ve projenin inşaat ve işletme aşamalarında alınacak önlemler. Yukarıdaki hususların teknik olmayan bir özeti de Proje Tanıtım Dosyasına ilave edilmektedir. PTD incelenmek ve değerlendirilmek üzere ÇŞB'ye sunulmaktadır. İl Müdürlüğü proje ile ilgili olarak "ÇED Gerekli" veya "ÇED gerekli Değil" kararı vermektedir. İl Müdürlüğünün kararı uygun yollarla (duyuru panoları, internet) kamuoyuna duyurulmaktadır.

ÇED hazırlanmasını gerektiren projeler için Valiliğin halka belirtilen yerde bir proje başvurusu yapılmış olduğunu, ÇED sürecinin başladığını ve halkın görüş ve önerilerini Valiliğe veya ÇŞB'ye sunabileceğini

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

bildirmesi gerekmektedir. Tarama sürecinden sonra ve kapsam belirleme öncesinde ÇED'e tabi projeler için resmi bir halkın katılımı toplantısı yapılır. Proje sahibi, etkilenen yerel grupların kolayca erişebileceği bir yerde ÇŞB il müdürü başkanlığında bir "halkın katılımı toplantısı" düzenler. ÇED Yönetmeliği Ek-II projeleri için halkın katılımı toplantısı yapılmasını gerektirmemektedir.

Sosyal Etkilerle İlgili Ulusal Mevzuat: Türkiye'deki ÇED Yönetmeliği sosyal etkiler açısından uluslararası standartların gerekliliklerini tam olarak karşılamamasına rağmen, bazı sosyal etkilerin yönetilmesine yönelik çeşitli yasal düzenlemeler mevcuttur. Bu proje için geçerli kanun ve yönetmeliklerden bazıları aşağıda verilmiştir:

- 10 Haziran 2003 tarihli ve 25134 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4857 sayılı İş Kanunu
- 30 Haziran 2013 tarihli ve 28339 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6331 sayılı İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu
- 27 Eylül 2008 tarihli ve 27010 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Alt İşverenlik Yönetmeliği

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği

Son yıllarda Türkiye, 1981 tarihli ILO İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sözleşmesinde (155 sayılı) tanımlanan meslek risklerinin önlenmesine yönelik uluslararası ve bölgesel standartları ulusal düzeydeki gerekliliklerine uyarlayarak ulusal İşçi Sağlığı ve Güvenliği (İSİG) sistemini geliştirmeye yönelik bir reform uyguladı. Sözleşme, 1985 tarihli İşçi Sağlığı Hizmetleri Sözleşmesi (161 sayılı) ile birlikte Türkiye tarafından 2005 yılında onaylanmıştır. Türkiye aynı zamanda 1951 yılından bu yana 1945 tarihli İş Teftişi Sözleşmesine (81 sayılı) de taraftır. 2014 yılında Türkiye 2006 tarihli İş Sağlığı ve Güvenliği Sözleşmesi (187 nolu) Tanıtım Çerçevesini onayladı.

2012 yılında, İSİG ile ilgili ayrı bir Kanun yürürlüğe gitmiştir (6331 sayılı ve 20 Haziran 2011 tarihli Kanun). İSİG Kanunu, işyeri ortamlarını, sanayi işletmelerini (hem kamu hem de özel) ve yarı zamanlı çalışanlar, stajyerler ve çıraklar da dahil olmak üzere neredeyse tüm çalışan sınıflarını kapsamaktadır. Mevzuat kapsamlıdır ve genel olarak tüm sektörlerle ve birçok sanayi dalına uygulanmaktadır. Çalışma, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın bir parçası olan İş Müfettişliği, İş ve İSİG kanunlarını uygulamakta ve düzenli İSİG ve iş denetimleri yapmaktadır.

ÇŞB'nin 2020/12 Sayılı Tek Kullanımlık Maske, Eldiven Gibi Kişisel Hijyen Malzeme Atıklarının Yönetiminde Covid-19 Tedbirlerine İlişkin Genelgesi: Bu genelge 07 Nisan 2020 tarihinde yayınlanmış olup kişisel hijyen ekipman atıklarının biriktirilmesi, toplanması, taşınması, geçici depolanması ve atık işleme tesislerine teslim edilmesi konularında dikkate alınması gereken asgari gereklilikleri tanımlamaktadır. Ayrıca, Sağlık Bakanlığı'nın atık yönetimi kılavuzunda; (i) Muhtemelen veya kesin COVID-19 teşhisi konan bir hastanın atıkları hastane ortamında bulaşıcı atık olarak kabul edilir ve tıbbi atık kutusuna atılır ", (ii) Muhtemelen veya kesin COVID-19 teşhisi konulmuş ve evde izlenen bir hastanın atıkları gerekli koruyucu önlemlerle ayrı ayrı toplanıp çift poşetlerde saklanarak evsel atık kutusuna atılması, (iii) Temas kurulan kişilerin atıkları (muhtemelen veya kesinlikle COVID-19 olan hastalar, bir ülke veya ilden gelen kişilerle temas) Hastalığın yaygın olduğu hallerde) toplu barınma yerlerinde 14 gün süreyle gözlenenler evsel çöp torbasına atılmalı, (iv) Toplumda korunma amaçlı kullanılan tek kullanımlık maske ve eldivenler evsel atık torbasına atılmalıdır, (v) DSÖ, CDC ve ECDC. dahil önemli sağlık kuruluşlarının kılavuzlarında belirli bir bekleme süresi sonrasında COVID-19 hastalarının atıklarının bertarafına ilişkin herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Ulusal Pandemi Planı: Ulusal Pandemi Planı, Türkiye'deki influenza pandemisine hazırlık kapsamında 2006 yılında yayınlanmıştır. Plan, 2009 Influenza A salgını sırasında kazanılan deneyimler ve süreç boyunca DSÖ tarafından yapılan düzenlemeler ve öneriler ışığında güncellendikten sonra "Ulusal Grip Salgını Ulusal Hazırlık Planı" olarak nihalaştırılmıştır. Grip Salgını Ulusal Hazırlık Planı, Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü koordinasyonunda diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde hazırlanmıştır. Plan, Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 2019/5 olarak Resmi Gazete'de yayınlandı. İnfluenza Pandemisi Ulusal Hazırlık Planı, hazırlanması gereken minimum unsurların bir taslağını sunmanın yanı sıra optimum hazırlığı sağlamak için hazırlanmıştır. Plan, kamu hizmetlerinin sürekliliğini sağlamayı ve pandemik bulaşının, pandemiye bağlı hasta sayısını, hastalığa bağlı hastaneye yatış ve ölümleri ve pandeminin oluşturduğu sosyoekonomik yükü azaltmayı hedeflemiştir. İllerden, İnfluenza Pandemisi Ulusal Hazırlık Planı doğrultusunda "İl Salgın Grip Hazırlık ve Eylem Planları" oluşturmaları istenmiştir. Bu talep doğrultusunda 81 İl Sağlık Müdürlüğü, "İl Pandemi Grip Hazırlık ve Eylem Planları" taslaklarını hazırlamıştır. Heyet bu planları değerlendirmiş ve il bazında verilen geri bildirimler doğrultusunda illerden hazırlıklarını tamamlamaları istenmiştir. Pandemi İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı, İnfluenza Pandemisi için hazırlanmış olsa da, bu plan İnfluenza'ya benzer şekilde solunum damlacıkları yoluyla bulaşan bir virüsün neden olduğu Yeni Korona Virüs Hastalığına (COVID-19) uyarlanabilir.

COVID-19 Risk Değerlendirmesi ve COVID-19 Kılavuzu: COVID-19 Bilim Kurulu, 22 Ocak 2020'de "COVID-19 Risk Değerlendirmesi" gerçekleştirmiştir. Ayrıca, buna bağlı olarak "COVID-19 Kılavuzu ve Vaka Raporu Formu" hazırlanmıştır. "COVID-19 Hastalık Kılavuzu" enfeksiyon hakkında genel bilgileri, vaka tanımlarını ve vaka yönetimi, enfeksiyon kontrolü ve izolasyonu, hasta bakımı ve tedavisi hakkında bilgileri içermektedir. Kılavuz ayrıca COVID-19 vakalarının görüldüğü ülkelere seyahat edecek kişiler için bilgiler de içermektedir. Bu rehber, şüpheli vakalara karşı tüm ülke çapında standart bir yaklaşım sağlamıştır. Kılavuzun ilk versiyonu 24 Ocak 2020 tarihinde yayımlanmıştır. Bilimsel gelişmeler ve DSÖ rehberliği/tavsiyelerinin ardından COVID-19 afişleri, broşürler, algoritmalar, sıkça sorulan sorularla birlikte Sağlık Bakanlığı web sitesinde sürekli güncellenerek yayınlanmaktadır. Kılavuzun son güncellemesi 18 Haziran 2020 itibarıyla 01 Haziran 2020 tarihinde yapılmıştır. Türkiye'nin COVID-19 Tepki Planları DSÖ'nün pandemik influenza stratejik eylem planıyla uyumlu durumdadır (WHO, 2007). COVID-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi de Bilimsel Danışma Kurulu tarafından hazırlanmış olup, alışveriş merkezleri, şantiyeler vb. işyerlerinde alınacak önlemleri içermektedir. Kılavuzun son güncellemesi 18 Haziran 2020 itibarıyla 17 Haziran 2020 tarihinde yapılmıştır.

İşgücü ve Çalışma Koşulları

Türkiye, arasında çalışanlara eşit muamele, cinsiyet eşitliği, çocuk işçiliği, zorla çalıştırma, İSiG, sendikalaşma özgürlüğü ve asgari ücret hakkındaki sözleşmeler dahil olmak ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere çok sayıda ILO sözleşmesine taraftır. Buna göre, yürürlükteki İş Kanunu (4857 sayılı), uluslararası çalışma standartları ve Banka'nın ESS2 gereklilikleriyle büyük ölçüde uyumludur.

2003 tarihli İş Kanunu; deniz ve havayolu taşımacılığı faaliyetleri, 50'den az işçi çalıştırılan tarım ve orman işlerinin yapıldığı işletmeler, aile ekonomisi sınırları içinde kalan tarımla ilgili her çeşit yapı işleri ve evlerde gerçekleştirilen el sanatlarının yapıldığı işler, ev işleri, sporcular, rehabilite edilenler, üç veya daha az kişinin çalıştığı esnaf işyerleri veya el işi üretenler dışında Türkiye'deki tüm iş ilişkilerini kapsamaktadır.

Çocuk ve Genç işçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik (2004) 18 yaşından küçük kişilerin çalıştırılmasına ilişkin esasları ve çocukların yapmaları yasak olan işleri düzenlemektedir. İş

Kanununun kapsadığı 18 yaş altındaki tüm çocukları kapsamaktadır (Madde 2). İş Kanunu kapsamı dışındaki faaliyetlerde çalışan çocukları kapsamamaktadır.

İş Kanununa İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği (2004) İş Kanunu kapsamındaki tüm çalışanlar ve işler için geçerlidir (Madde 1).

Kadın Çalışanların Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmelik (2013) 18 yaşından büyük ve gece vardiyasında çalışan tüm kadınları kapsar ve kadın çalışanların gece çalışmasıyla ilgili belirli gereklilikleri ve kısıtlamaları düzenlemektedir (Madde 1, 2).

Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun (2003) Türkiye'de çalışan yabancıları kapsamaktadır ve çalışma izinlerinin verilmesi sürecini düzenlemektedir (Madde 1, 2). Yabancı işçilerin yasal olarak istihdam edilebilmek için çalışma izni almaları gerekmektedir. (Madde 4). İş Kanunu sadece yasal olarak istihdam edilen yabancılar için uygulanmaktadır. İşverenler, istihdam ettikleri yabancıları işe başladıktan sonraki 15 gün içinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bildirmek zorundadır. (Madde 18). Çalıştırdıkları yabancı işçileri beyan etmeyen işverenler para cezası ödemek zorundadır. Yabancıların geçerli bir çalışma izni olmadan çalıştığı durumlarda, hem işçiye hem de işverene para cezası uygulanabilmektedir (Madde 21).

3. DÜNYA BANKASI'NIN ÇEVRESEL VE SOSYAL STANDARTLARI

Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Standartları (ESS), Yatırım Projesi Finansmanı yoluyla Dünya Bankası tarafından desteklenen projelerle ilişkili sosyal ve çevresel risklerin ve etkilerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili olarak Borçlular tarafından yerine getirilmesi gereken şartları belirlemektedir. On ayrı ESS ile, Borçluların ve projelerin proje yaşam döngüsü boyunca karşılaması gereken standartları belirlemektedir.

Mevcut proje destek hizmetlerini ve kapasite geliştirme faaliyetlerini finanse edecek, Bileşen 1b) kapsamında sosyal girişimler için kuluçka ve hızlandırma faaliyetlerine yönelik küçük hibeler (10.000 avro – 25.000 avro) ile Bileşen 2b) kapsamında topluluk geçim tesisleri ile ilgili tesisler için hibeler (100.000 avro – 300.000 avro) sağlayacaktır.

Proje, Ek A'da listelenen herhangi bir faaliyete ve ESS5 ile ilgili her türlü arazi edinimini içeren faaliyetlere (Ek C, herhangi bir alt proje onaylanmadan önce iş veya faaliyetlerden hiçbirinin arazi edinimi gerektirmediğini teyit etmek amacıyla SDTB ve/veya Kalkınma Ajansları tarafından doldurulması gereken bir Arazi Edinimi Kontrol Listesini sunmaktadır), biyolojik çeşitlilik, doğal ve kritik yaşam alanları (ESS6) veya kültürel miras (ESS8) üzerinde olumsuz etkileri olan faaliyetlere, tehlikeli madde veya yasa dışı madde işlemi içere faaliyetlere finansman sağlamayacaktır. Gayrimenkul alımlarının veya büyük ölçekli inşaat işlerinin yanı sıra, Dünya Bankası'nın Uluslararası Su Yolları Üzerindeki Projeler ile ilgili politikasını (OP/BP 7.50) tetikleyen veya Yüksek Risk ya da Önemli Risk seviyesinde sınıflandırılan alt projeler de Projelerin kapsamı dışındadır.

Mevcut projenin planlanan kapsamına dayalı olarak, Dünya Bankası'nın projeye ilgili ESS'leri şunlardır:

- ESS1: Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi;
- ESS2: İşgücü ve Çalışma Koşulları;
- ESS3: Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi ve Yönetilmesi;
- ESS4: Halk Sağlığı ve Güvenliği;

- ESS10: Paydaş Katılımı ve Bilgilerin Açıklanması.

ESS'lere uygun olarak, proje için Çevre, Sağlık ve Güvenlik (ÇSG) Kılavuzunun ilgili gereksinimleri de uygulanacaktır. Türkiye'deki gereklilikler ÇSG Kılavuzunda sunulan düzeylerden ve önlemlerden farklı olduğunda, proje şartnamelerinde daha katı olan gereklilikler (en katı deşarj ve emisyon standartları gibi) uygulanacaktır.

ESS1: Çevresel ve Sosyal Risklerin ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi

Bileşen 1 aracılığıyla finanse edilecek faaliyetler, esas olarak girişimcileri sosyal ve çevreye yönelik yeni iş kurmaya veya mevcut işleri büyümeye teşvik edecektir. Proje, mülteci ve ev sahibi topluluklarda kadınların ve gençlerin geçimine ve güçlendirilmesine katkıda bulunarak ve sosyal uyumdaki aksaklıkları gidererek veya en azından engelleyerek olumlu sosyal etkiler sağlayacaktır. Proje, kadınların ve gençlerin tarımsal üretim, gıda üretimi, küçük imalat, tekstil ve konfeksiyon, sanat ve zanaat, sosyal hizmetler ve temiz ürünler gibi sektörlerde mikro işletme faaliyetinde bulunmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bileşen 1 kapsamındaki faaliyetlerle ilişkili çevresel riskler; atık yönetimi, enerji tüketimi, atık su üretimi, kayma ve düşme gibi İSG riskleri, kesikler ve yanıklar, su ve gıda kalitesi gibi düşük etkili ve olasılıktaki riskleri içermekte olup bu riskler ulusal düzenleyici gereklilikler ve İyi Uluslararası Endüstri Uygulamaları kullanılarak kolaylıkla azaltılabileceği değerlendirilmektedir. Proje faydalanıcıları sosyal girişimler ve onlar tarafından istihdam edilecek kişiler olacaktır. Bu sosyal girişimler, çocuk işçiliği ve zorla çalıştırma ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere ilgili ulusal iş ve istihdam mevzuatına ve ÇSYÇ'de belirtilen önlemlere uyacaktır. Çocuk işçiliği ve zorla çalıştırma ile ilgili potansiyel riskler, ÇSYÇ'de yer alan prosedürler ve Projenin İşgücü Yönetim Prosedürleri (İYP) yoluyla azaltılacaktır. Çocuk işçiliği ve zorla çalıştırma içeren faaliyetlerin açık vbir şekilde yasaklanacağı Al Hibe Kılavuzunda daha fazla ayrıntı sunulacaktır.

Bileşen 2 kapsamında, proje, topluluk geçim kaynaklarıyla ilgili tesisler için alt hibeler sağlayacak ve kullanılmayan kamu binalarını yenilemek, genişletmek veya standartlarını yükseltmek için çaba gösterilecektir. Bu faaliyetler kapsamında, anaokulları ve kreşler, çocuk dostu alanlar, kuluçka tesislerinin yenilenmesi, atölyeler ve mutfaklar, pazar tesisleri ve sanal platformlar yer alabilecektir; ancak bunlar faydalanıcıların yönlendirdiği bir süreçte göre seçilecektir. Kalkınma Ajansları bu alt projeleri "yönlendirilmiş proje desteği" aracını kullanarak uygulayacaktır. Bileşen 2 kapsamındaki proje fonlarının hedef grupların sosyal ve ekonomik altyapısını iyileştirmeye yönelik küçük inşaat işleri (kamu arazileri üzerinde gerçekleştirilen küçük inşaat işleri, güçlendirme, yenileme ve BT altyapısı gibi) için kullanılabileceği göz önüne alındığında sınırlı düzeyde çevresel etki beklenmektedir. Bu etkiler arasında, basit inşaat, yenileme, güçlendirme gibi küçük inşaat işleri ile sınırlı gürültü, toz ve atık yönetimi yer alabilir.

Proje İşletim El Kitabı; çevresel ve sosyal çerçeve ile ilgili prosedürler, izleme ve değerlendirme gereklilikleri ve raporlama prosedürleri dahil olmak üzere her proje bileşeninin tüm prosedürlerinin ve teknik yönlerinin ayrıntılarını belirleyecektir. Proje, gençleri, kadınları ve Suriyeli mültecileri önceliklendirmek, teşvik etmek ve hedeflemek için çeşitli yollar kullanacaktır. Bunlar Proje Değerlendirme Dokümanında açıklanacak ve uygunluk kriterleri Proje İşletim El Kitabında daha ayrıntılı olarak açıklanacaktır.

STB projenin çevresel ve sosyal etkilerini ve risklerini yönetmek için çevresel ve sosyal yönetim çerçevesi (ÇSYÇ) hazırlamıştır. ÇSYÇ'de tanımlanan çevresel ve sosyal prosedürler, Kalkınma Ajansları tarafından Bileşen 1 kapsamında yürütülecek olan alt hibe uygulama sürecine destek olmak için Alt

Hibe Kılavuzuna yansıtılacaktır. Alt Hibe Kılavuzu, STB tarafından hazırlanacak ve proje yürürlüğü öncesinde Proje İşletim El Kitabı kapsamında Banka tarafından onaylanacaktır. Alt Hibe Kılavuzu kullandırım koşulu olacaktır. ÇSYÇ, Bileşen 2 kapsamındaki küçük inşaat işleri de dahil olmak üzere düşük / orta riskli alt projeler için kullanılacak çevresel ve sosyal inceleme prosedürlerini ve bir kontrol listesi Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP) şablonunu içerir.

ESS2: İşgücü ve Çalışma Koşulları

İş Kanunu (4857) büyük ölçüde ESS2'nin temel gereklilikleri ile uyumludur. İş Kanunu ile ESS2 arasındaki en önemli boşluk işyerindeki şikayet mekanizması ile ilgili of spesifik gerekliliklerin ve yüklenicilerin şikâyet mekanizmaları ile ilgili spesifik gerekliliklerin olmamasıdır. İş Kanunu ESS2 gereklilikleri bakımından yüklenicilerin seçilmesi, yönetilmesi ve izlenmesi ile ilgili herhangi bir hüküm içermemektedir. Bu boşluklar projenin İşgücü Yönetim Prosedürleri (İYP) yoluyla ele alınacaktır

Ancak daha büyük bir sorun, 2003 tarihli İş Kanununun 50'den az işçi çalıştırılan tarım ve orman işlerinin yapıldığı işletmeleri, aile ekonomisi sınırları içinde kalan tarımla ilgili her çeşit yapı işlerini ve evlerde gerçekleştirilen el sanatlarının yapıldığı işleri, ev işlerini, sporcuları, rehabilite edilenleri, üç veya daha az kişinin çalıştığı esnaf işyerlerini veya el işi üretenleri kapsamamasıdır. Bu proje kapsamında finanse edilen bazı faaliyetlerin yukarıdaki kategorilerden birine gireceği göz ardı edilemez, dolayısıyla ÇSYÇ, bu proje kapsamında iş kanunu uygulamasındaki herhangi bir muafiyet dikkate alınmaksızın bu küçük işletmelerdeki çalışanlara ESS2 ve ulusal iş mevzuatına uygun haklar sağlanacağını belirtmek zorundadır.

Tüm STB tarafından taslak bir İYP hazırlanmıştır ve faydalanicıların ve Kalkınma Ajanslarının devam etmekte olan ve İYP içeriğini etkileyebilecek ihtiyaç değerlendirmelerinin sonuçlarına dayalı olarak yürürlük öncesinde daha fazla ayrıntılandırılacak ve nihai hale getirtilecektir. İYP proje çalışanlarına uygulanacaktır. STB ve Kalkınma Ajansları küçük ölçekli inşaat işleri yüklenicilerinin İYP ve ÇSYÇ'de yer alan politika ve prosedürlere uymalarını sağlayacaktır. İYP'de, CSİ / CT ile ilgili olası riskleri önlemek için bir önlem olarak proje çalışanları için önerilen Davranış Kurallarını (Ek D) yer almaktadır. Nihai İYP'de, proje yürürlüğünden önce hazırlanacak çalışanlarının kullanımına sunulacak şikayet mekanizması ilke ve prosedürleri yer alacaktır. Belirtilen şikayet ilke ve prosedürleri projenin yürürlüğe girmesinden sonraki 30 gün içerisinde hazırlanacaktır.

Proje çalışanları; doğrudan çalışanları ve sözleşmeli çalışanları içerir. Doğrudan çalışanlar, STB personelini, Kalkınma Ajanslarının çalışanlarını ve proje amaçları için PUB tarafından tutulan danışmanları içeren Proje Uygulama Birimi'nin (PUB) çalışanlarıdır. STB personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi iken, danışmanlar memur statüsünde değildir. Kalkınma Ajanslarının çalışanları STB personelinden farklı bir statüye sahiptir. Devlet memuru değildirler, 4857 sayılı İş Kanunu ile düzenlenmiş açık uçlu sözleşmeleri olan kamu çalışanı statüsüne sahiptirler. Sözleşmeli çalışanlar şunlardan oluşmaktadır: (i) muhtemelen yerel STK'lardan oluşacak Topluluk Uygulama ortakları tarafından tutulan çalışanlar; (ii) inşaat yüklenicileri tarafından küçük ölçekli inşaat işleri için çalıştırılan işçiler; ve (iii) proje kapsamında çeşitli proje faaliyetlerini gerçekleştirmek için işe alınacak eğitmenler ve diğer hizmet sağlayıcı firmalar. Proje için topluluk çalışanları ve birincil tedarikçiler çalıştırılmayacaktır. Bileşen 1 kapsamında desteklenecek sosyal girişimler tarafından çalıştırılan işçiler proje faydalanicılarıdır ve ESS1 uyarınca bunları korumaya yönelik önlemlere ÇSYÇ'de yer verilir.

Son yıllarda Türkiye, meslek risklerinin önlenmesine yönelik uluslararası ve bölgesel standartları ulusal düzeydeki gerekliliklerine uyarlayarak ulusal İşçi Sağlığı ve Güvenliği (İSİG) sistemini geliştirmeye

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

yönelik bir reform uyguladı. Türkiye ILO onayına erk olarak 2012 yılında İSG ile ilgili ayrı bir Kanun da yürürlüğe koydu (6331 sayılı ve 20 haziran 2011 tarihli Kanun). SİG Kanunu, işyeri ortamlarını, sanayi işletmelerini (hem kamu hem de özel) ve yarı zamanlı çalışanlar, stajyerler ve çıraklar da dahil olmak üzere neredeyse tüm çalışan sınıflarını kapsamaktadır. Mevzuat kapsamlıdır ve genel olarak tüm sektörlerle ve birçok sanayi dalına uygulanmaktadır. Çalışma, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın bir parçası olan İş Müfettişliği, İş ve İSG kanunlarını uygulamakta ve düzenli İSG ve iş denetimleri yapmaktadır. Bileşen 2 kapsamındaki tüm inşaat işleri için, inşaat yüklenicileri ulusal İSG mevzuatına ve ESS2'ye tabi olacaktır. STB ve ilgili Kalkınma Ajansları İSG ile ilgili hükümlerin ÇSYÇ'de belirtilen sahaya özgü ÇSYP'lere entegrasyonunu sağlayacaktır. Yükleniciler sözleşmeleri kapsamında işgücü ve çalışma koşulları ile iş sağlığı ve güvenliği standartlarına uymakla yükümlü olacaklardır. Yükleniciler, aynı zamanda COVID19 pandemisiyle gelişen sağlık ve güvenlik önlemlerini uygulamaktan da sorumlu olacaklardır.

Türkiye Hükümeti, inşaat işleri, İSG ve işyerleri ile ilgili COVID-19 pandemik risklerine karşı alınacak DSÖ ve diğer uluslararası standartlara uygun çeşitli kılavuz ve tedbirler hazırlamış ve yayınlamıştır. Bu tedbirler proje faaliyetleri sırasında ve PUB işyeri içinde, bu önlemler proje çalışanlarının güven ve sağlığını sağlamak için uygulanacak olup Kılavuz Ek G'de listelenmektedir.

Aşağıdaki hususlar, Yükleniciye ilişkin bir dizi ilgili yükümlülüğü içermektedir:

- Yüklenicinin Personeline (proje işçileri ve Yüklenicinin ve Alt Yüklenicilerin personeli ve diğer çalışanları ve Yükleniciye proje faaliyetlerini yürütmeye yardımcı olan diğer personel dahil olmak üzere, sahada kullandığı tüm personel dahil) sağlık ve güvenlik eğitimi sağlamak Yüklenici Personelinin güvenli veya sağlıklı olmayan iş durumlarını bildirmesi için işyeri süreçlerini yerleştirmek,
- Yüklenicinin Personeline, güvenli veya sağlıklı olmadığına inandıkları çalışma durumlarını bildirme ve yaşamları veya sağlıkları için yakın ve ciddi bir tehlike oluşturduğuna inanmak için makul gerekçelere sahip oldukları bir çalışma durumundan kendilerini uzaklaştırma hakkı verilmesi
- Geçici veya kalıcı sözleşmeyle bağlantılı işgücü akınıyla ilişkili olabilecek bulaşıcı hastalıkların bulaşmasını önlemek veya en aza indirmek için önlemler de dahil olmak üzere, hastalıkların yayılmasını önlemek veya en aza indirmek için tedbirlerin alınmasını talep etmek,
- İşyeri endişelerini dile getirmek için kolay erişilebilir bir şikayet mekanizması sağlamak.

PUB, COVID-19 risklerini ele almak için alınan önlemlerin ayrıntılarını ana Yükleniciden yazılı olarak talep etmelidir. Önlemlerin hazırlanmasında işgücü özellikleri, iş sahasına giriş / çıkış ve işe başlama kontrolleri, genel hijyen gereksinimleri, temizlik ve atık bertarafı, iş uygulamalarının ayarlanması, proje tıbbi hizmetleri, eğitim, iletişim ve toplumla iletişim özellikle değerlendirilmelidir.

ESS3: Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi ve Yönetilmesi

Alt hibe başvuru sahipleri, alt hibe tutarlarını mevcut tesislerinde enerji / su / hammadde verimliliği iyileştirmeleri veya teknik ve mali olarak mümkün olduğu ölçüde en verimli ekipmanla yeni tesisler kurulması için kullanmaya teşvik edilecektir. Bileşen 1 kapsamında, kirliliğin önlenmesi ile ilgili etkiler ve riskler, küçük ölçekli atık yönetimi, atık su üretimi ve su ve gıda kalitesi ile ilgili ulusal düzenleyici gereklilikler aracılığıyla kolayca azaltılabilen olarak kabul edilmektedir.

Bileşen 2 kapsamında geçim tesisleri için sağlanacak alt hibeler, altyapı iyileştirme çalışmalarının bir parçası olarak (örneğin toplum merkezleri için) teknik ve mali olarak mümkün olduğu ölçüde enerji

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

verimliliğini arttırmayı da hedefleyecektir. Geçim kaynakları tesislerinin kurulması için binaların küçük çaplı yenilenmesi ile ilgili etkiler, bu ÇSYÇ'de açıklanan kontrol listesi ÇSYP'leri aracılığıyla azaltılabilecek toz, gürültü ve atık yönetimi gibi konuları içermektedir. Ayrıca, proje ile desteklenen topluluk harekete geçirme faaliyetleri, katılımcı toplulukların afetlere karşı dayanıklılıklarını artırmak için iklim değişikliğinin etkileri konusunda farkındalık yaratma ve enerji verimliliğinin odak noktası olarak kadınlara yönelik eğitim çalışmalarını da içerecektir.

ESS4: Halk Sağlığı ve Güvenliği

Proje tasarımı, halk sağlığı ve güvenliği üzerindeki potansiyel olumsuz etkileri en aza indirmek için alt hibelerle desteklenebilecek faaliyet türlerini sınırlandıracaktır.

Fiziksel yapılar (örn. kreşler, üretim veya imalat alanları) için depreme karşı dayanıklılık kontrolleri standart inşaat onay ve denetim sürecinin bir parçası olacaktır. Ayrıca, küçük inşaat işleri sırasında, inşaat sahaları uygun işaretleme ve çitleme yoluyla halkın izinsiz girişine karşı korunacaktır. Öte yandan, gerektiğinde acil durumlara hazırlık ve müdahale planları (COVID 19 pandemisine yönelik tedbirleri de içeren) oluşturulacaktır. Yenileme ve güçlendirme faaliyetleri sırasında yerel topluluk üyeleri inşaat programı ve yapılacak işler hakkında bilgilendirilecektir. Teknik ve finansal açıdan mümkün olduğu durumlarda, Kalkınma Ajansları ve belediyeler, bu tür tesislerin tasarımına, yenilenmesine ve inşaatına ilişkin genel erişim kavramını da uygulayacaklardır.

İşgücü akışı ile ilgili riskler ve etkiler beklenmemektedir. Projenin Bileşen 2 kapsamındaki küçük ölçekli inşaat işleri için yerel işçileri çalıştırmak için çaba harcanacaktır. Bileşen 1 kapsamında desteklenecek sosyal girişimler işçi çalıştırabilir, ancak çalışan sayısı sınırlı olacaktır ve hepsi olmasa bile çoğu yerel olarak işe alınacaktır. İYP'de, proje çalışanları için geçerli olan Davranış Kuralları yer almaktadır. Diğer hususların yanında, Davranış Kuralları cinsel sömürüye ve istismara yol açabilecek davranışları (CSİ) yasaklayacaktır.

ESS10: Paydaş Katılımı ve Bilgilerin Açıklanması

Değerlendirme öncesinde, STB aşağıdaki hususları belirten gelişmiş bir taslak Paydaş Katılım Planı (PKP) hazırlamıştır: (i) kilit paydaşlar; (ii) paydaşlarla bilgi paylaşma ve açıklama yolları; (iii) proje boyunca proje paydaşlarının ve faydalanıcılarının katılım sıklığı; d) geri bildirim mekanizmaları; e) katılım sürecindeki sorumlu bitimelr/kuruluşlar; ve f) katılım sürecine ilişkin takvim. Paydaş katılım süreci hazırlık sırasında başlamıştır ve proje uygulaması sürecinde de devam edecektir. Taslak PKP 12 Kasım 2019 tarihinde açıklanmış ve katılım toplantıları 25-26 Kasım 2019 tarihlerinde STB tarafından Ankara'da gerçekleştirilmiştir. En son yapılan katılım toplantısı ise 25 Ocak 2020 tarihinde çevrimiçi toplantı metoduyla gerçekleştirilmiştir. PKP istişarelerden elde edilen girdilerle güncellendi ve yeniden açıklanmıştır. Proje tasarımı geliştikçe ve proje şikayet mekanizması ile ilgili ayrıntılar netleştikçe PKP taslağı güncellenecek ve proje yürürlüğe girdikten sonra 30 gün içerisinde önce istişareler için bir kez daha açıklanacaktır. SEP ayrıca proje uygulaması sırasında ihtiyaç duyuldukça revize edilecektir.

PKP'de ana paydaş grupları şunlar olarak belirlenmiştir: (1) Projeden Etkilenen İnsanlar: Ev sahibi ve mülteci topluluklarından kadınlar ve gençler, erkek hane halkı üyeleri, topluluk üyeleri, topluluk liderleri (muhtarlar), mülteci ve ev sahibi topluluklardaki ailelerin çocukları, sosyal girişimler, sosyal girişimler tarafından istihdam edilen kişiler, mevcut topluluk girişimleri, mal alıcıları ve sosyal girişimler tarafından sağlanan hizmet kullanıcıları. (2) İlgili diğer taraflar: a) Kamu kurumları olarak; STB, Ticaret Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Kalkınma Ajansları, 11 hedef ilin belediye yetkilileri, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Geliştirme Ajansı (KOSGEB), Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı bünyesindeki FRIT Koordinasyon Ofisi, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı Ofisi. b) Özel sektör - mevcut sosyal girişimler, diğer işletmeler, yükleniciler, ticaret ve sanayi odaları. c) Proje uygulama ortakları olarak, FRIT Proje Yürütme Kurulu, Topluluk Uygulama Ortakları, yerel ve uluslararası STK'lar. d) bunklarla sınırlı olmamak üzere, AB Türkiye Delegasyonu, Dünya Bankası, BMMYK, UNDP, ILO, IOM, GIZ, Türk Kızılayı, ICMPD ve mülteci koruma ve geçim koşulları iyileştirme alanında faaliyet gösteren diğer ikili kuruluşlar gibi uluslararası kalkınma ortakları ve e) Medya.

Hibe kullanıcılarının hem Türkçe hem de Arapça dillerinde geri bildirim ve / veya şikayetlerini paylaşabilmelerini sağlamak için yürürlük öncesinde PKP taslağında ortaya konan ve nihai PKP ve POM'da açıklanan ilkelere dayalı işleyen bir Şikayet mekanizması proje yürürlüğe girdikten 30 gün içinde oluşturulacaktır. Şu anda, hem Bakanlık hem de Kalkınma Ajansları mevcut programlarındaki hibe faydalanıcılarının telefon, web sitesi veya resmi mektup yoluyla herhangi bir geri bildirim, talep, soru veya şikayet gönderebilecekleri bir ön geribildirim mekanizmasına sahiptir. Ayrıca, Cumhurbaşkanlığının CİMER (Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi) tüm Türk vatandaşları için erişilebilir ve işler durumdadır. İçişleri Bakanlığı tarafından yönetilen, ülkedeki yabancılara yönelik hizmet veren Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER), Suriyeliler dahil tüm yabancılara açıktır. Bununla birlikte, Kalkınma Ajansları tarafından uygulanan mevcut Şikayet Mekanizmasının, sorguların ve şikayetlerin Arapça olarak sunulmasına izin vermek de dahil olmak üzere Suriyeli mülteciler için erişilebilirliğini sağlamak için geliştirilmesi ve proje ihtiyacılarına göre uyarlanması gerekecektir. Şikayet Mekanizmasının ve paydaş katılımı mekanizmalarının hem Türkçe hem de Arapça dillerinde kullanılabilir olması gerekecektir.

Mevcut uygulama kapsamında, Kalkınma Ajansları uyguladıkları hibe programlarının yaşam döngüsü boyunca geçerli hedefli iletişim stratejisine sahiptir. Mevzuata göre, Kalkınma Ajanslarının yönetim kurullarında farklı yerel paydaşlar yer almaktadır (ticaret odası, belediye başkanı, vali, üniversiteler, yerel STK'lar ve yerel iş organizasyonlarının temsilcileri gibi). Kalkınma Ajansları ayrıca, hibe programlarının tanıtımını sağlamak amacıyla, özellikle mülteci ve göçmen konularında Topluluk Uygulama Ortağı olarak görev yapacak STK'lar ile çalışacak ve proje faaliyetlerinin uygulanması ve takibi için çeşitli kurum ve kuruluşlarla yakın işbirliği ve koordinasyonu sürdürecektir. Proje ile ilgili bilgilerin mülteci ve ev sahibi topluluklardaki doğrudan yararlanıcılara duyurulması amacıyla, hem STB hem de Kalkınma Ajansları yetkin personel istihdam edecek ve projenin PKP'sinde belirtilen çeşitli katılım araçlarını kullanacaktır. Yürürlük öncesinde hem Suriyeli mülteci hem de ev sahibi topluluklar ile, Proje hakkında ayrıntılı bilgiler paylaşılacak ve hazır olduklarında somut çevresel ve sosyal önlemler hakkında istişare yapılacaktır. Paydaş katılımı ve özellikle de faydalanıcı katılımı projenin başarısı ve hedef gruplar arasında farkındalık yaratma bakımından kilit önem taşımaktadır. Özellikle, paydaş katılım faaliyetleri her yaştan kadın ve erkeğin görüşlerini ve endişelerini dile getirme yetkinliğine sahip olmalarını sağlayacaktır. Spesifik olarak, mülteciler ve ev sahibi topluluk üyeleri, katılımcı ihtiyaç değerlendirmelerine, ihtiyaçlara en uygun kapasite geliştirme biçimlerine (örneğin eğitim, koçluk, mentorluk gibi) ilişkin katılımcı karar verme süreçlerine, belediyeler ile gerçekleştirilecek katılımcı bir planlama çalışması yoluyla geçim kaynaklarıyla ilgili tesislerin ve topluluk olanaklarına yönelik desteklerin belirlenmesi ve eğitim ve mentörlük hizmetlerinin kalitesi hakkında geri bildirim sağlama şeklinde karar verme sürecine katılacaktır. PKP, kırılgan grupların proje uygulamasına dahil edilmesini sağlamak için uygulama boyunca projenin vatandaş katılımı amaçları ile sıkı bir şekilde koordine edilecektir.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Bileşen 3 kapsamında, Proje, hibelerden yararlanmak isteyen topluluklar arasında sosyal gerginlik ve çıkar çatışması risklerini en aza indirmek için uygulama sırasında paydaş katılımına yönelik kurumsal kapasite geliştirecektir. Ayrıca, sahadaki potansiyel sosyal gerilimlerin mahiyetine bağlı olarak, kalkınma ajansları, projenin karşılıklı sosyo-ekonomik faydalarını vurgulamak için hem mülteci hem de ev sahibi topluluklar için özel olarak hazırlanmış hedefli ve proaktif bir halkla iletişim kampanyası gerçekleştirecektir. Proje AB'nin FRIT fonları kapsamında finanse edildiğinden dolayı, AB görünürlük ve iletişim planı hazırlanmaktadır ve söz konusu plan projenin paydaş katılım planı ile etkileşim içerisinde uygulanacaktır.

4. POTANSİYEL ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİLER

Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Politikasına göre, Banka ilgili potansiyel riskleri ve etkileri dikkate alarak tüm projeleri **Yüksek Riskli**, **Önemli Riskli**, **Orta Riskli** veya **Düşük Riskli** olarak dört kategoriden biri altında sınıflandırmaktadır. Dikkate alınan bu potansiyel riskler ve etkiler arasında projenin türü, yeri, hassasiyeti ve ölçeği; potansiyel çevresel ve sosyal risklerinin ve etkilerinin yapısı ve büyüklüğü; Borçlunun kapasitesi ve kararlılığı; ve çevresel ve sosyal etki azaltma önlemlerinin ve sonuçlarının sağlanması için anlamlı olabilecek diğer risk alanları yer almaktadır.

Mevcut proje **Önemli Risk** kategorisinde sınıflandırılmıştır.

Çevresel Etkiler (koruma önlemleri dahil olmak üzere). Proje faaliyetlerinin çevresel riskleri Orta düzeydedir. Bileşen 1 kapsamındaki hibelerle finanse edilecek faaliyetler temel olarak girişimcileri yeni sosyal ve çevresel odaklı girişimler kurmaya veya mevcut işletmelerini büyütmeye teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Projenin 1. Bileşeninde, mikro işletmelerin desteklenecek potansiyel sektörleri tarımsal üretim, gıda üretimi, küçük imalat, tekstil ve hazır giyim, sanat ve zanaat, sosyal hizmetler ve atık yönetimi gibi küçük ölçekli çevresel risklere katkıda bulunabilecek temiz ürünler olup enerji tüketimi, atık su üretimi, kayma ve düşme, kesilme ve yanma gibi İSG riskleri, ulusal düzenleyici gereklilikler ve İyi Uluslararası Endüstri Uygulamaları kullanılarak kolayca azaltılabileceği değerlendirilmektedir. Bileşen 2 kapsamındaki proje fonlarının, kamu arazileri üzerindeki mülteci ve ev sahibi topluluklara yönelik sosyal ve ekonomik altyapıyı iyileştirmek veya yenilemek için küçük yapımlarını (küçük inşaat, güçlendirme, yenileme ve BT altyapısı gibi) için kullanılabileceği göz önüne alındığında (örneğin kullanılmayan kamu binalarının yenilenmesi, genişletilmesi veya geliştirilmesi için çaba sarf edilecektir), proje faaliyetlerinin çevresel riskleri **Orta** düzeyde olacaktır. Bu faaliyetler kapsamında, faydalanıcıların yönlendirdiği bir süreçte seçilen ve 'yönlendirilmiş proje desteği' aracı kullanılarak uygulanacak anaokulları ve kreşler, çocuk dostu alanlar, kuluçka tesislerinin yenilenmesi, atölyeler ve mutfaklar, pazar tesisleri ve sanal platformlar yer alabilecektir. Basit inşaat, yenileme, güçlendirme işleri gibi küçük yapımlar ile sınırlı gürültü, toz ve atık yönetimi de dahil olmak üzere çevresel etkilerin sınırlı ve yönetilebilir olması beklenmektedir. Bu potansiyel olumsuz etkiler, bu ÇSYÇ'de aşağıda açıklandığı gibi sahaya özgü ÇSYP'ler yoluyla ele alınacaktır.

Sosyal Etkiler (koruma önlemleri dahil olmak üzere).

Projenin özellikle mülteci ve ev sahibi topluluklardaki geçim kaynaklarına ve kadınların ve gençlerin güçlendirilmesine katkıda bulunarak ve sosyal uyumdaki aksaklıkları iyileştirerek veya en azından önleyerek olumlu sosyal etkiler yaratması beklenmektedir.

Sosyal girişim, geçim tesisleri ve kurumsal destek bileşenleri birlikte aşağıda belirtilen ekonomik, sosyal ve kurumsal hedefleri karşılayacaktır: (i) sosyal girişimlere ve hayati geçim kaynaklarına destek vererek

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

mülteci ve ev sahibi topluluklar kadınlar için ekonomik fırsatları arttırma; (ii) kadın ve gençlerin tarımsal üretim, gıda üretimi, küçük imalat, tekstil ve konfeksiyon, sanat ve zanaat, sosyal hizmetler ve temiz ürünler gibi sektörlerde mikro işletme faaliyetlerinde bulunmalarına yardımcı olarak, sosyal girişimlerin geliştirilmesi ve geçim tesislerine katılımcı bir şekilde dahil olma yoluyla mülteciler ve ev sahibi topluluklar arasındaki sosyal uyumu geliştirmek. Ayrıca, Bileşen 3, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (STB), Kalkınma Ajansları, belediyeler, diğer ilgili devlet kurumları ve yerel kalkınma ortaklarının kadınların sosyal girişimlerini desteklemeye yönelik için kurumsal kapasitelerini arttıracaktır.

Sosyal risklerin **Önemli** düzeyde olması bekleniyor. Projenin içsel sosyal riskleri **Orta** düzeyde olsa da, bağlamsal faktörler **Önemli** risk düzeyine katkıda bulunmaktadır. Projenin geri döndürülemez veya yönetilemez sosyal etkileri olması beklenmemekte, ancak hedef grupların yaşamları ve sosyal entegrasyonu üzerinde önemli olumlu sosyal etkileri olması beklenmektedir.

Sosyal Uyum Riskleri: Suriyelilere ev sahipliği yapan topluluklarda sosyal gerilim ve artan sosyal uyum⁵ eksikliği proje için büyük bir risk oluşturmaktadır. Topluluk düzeyinde kırılganlığın ortaya çıkmasına katkıda bulunan faktörler arasında; yer değiştirme krizinin uzun süreli mahiyeti, kısa vadedeki geri dönüş olasılığının azalması, Türkiye’de ekonomik performansın düşmesi, topluluklar arasındaki kültürel ve sosyal mesafenin sürmesi ve daha geniş anlamdaki bölgesel siyasi dalgalanmalar bulunmaktadır. Son raporlara göre Şu anda Türkiye’de yaşayan mülteci nüfusunun en az yüzde 30’u kırılgan durumdadır. Suriyelilerin ev sahibi topluluklarda düşük ücretli işleri yerel halkın elinden aldıkları, kiralari artırdıkları, yerinden edilmiş toplulukların sosyal normları ihlal ettikleri algısı ve Suriyelilerin kamu hizmetlerine ve yardımlara tercihi bir şekilde erişebildikleri algısı, ev sahibi toplulukların yaşadıkları bölgelerde sosyal uyumun bozulmasına katkıda bulunmuştur. Suriyeliler ise kötü çalışma koşulları, işyerindeki gerilimler, düşük ücretler ve işverenlerin sömürsü ile ilgili endişelerini dile getirmektedirler. Dil engeli, özellikle kadınlar ve çocuklar için sosyo-ekonomik uyumu engelleyen en önemli faktörlerden biridir.

Bazı şehirlerde istihdam fırsatları ve hizmetlere erişim konusundaki rekabete ilişkin ev sahibi topluluk hassasiyetleri nedeniyle sosyal gerginlik risklerini yönetmek için, STB bir Paydaş Katılım Planı (PKP) hazırlamıştır. PKP, girişimcilik alt hibe programlarının tasarımı ve uygulanması süreçlerinde sıkı bir proaktif iletişim ve paydaş katılımı gerektirmektedir. Kalkınma Ajansları ve STB, uygunluk kriterleri ve alt hibe seçim sürecini içeren hedefli bir iletişim stratejisi geliştirecektir. Riskleri azaltmak ve proje faydalanıcılarının projeye ilgili şikayetlerini ve endişelerini ifade etmelerini sağlamak amacıyla, STB ve Kalkınma Ajansları, Projenin yürürlük tarihine kadar proje düzeyinde bir Şikayet Mekanizması proje yürürlük tarihinden 30 gün içerisinde oluşturacaktır.

Kayıt Dışı Çalışma: Suriyelilere verilen çalışma izinlerinin sayısının az olması, mültecilerin karşılaştığı bilgi, dil ve beceri engellerinin bir göstergesi olarak görülebilir. Ayrıca, çalışma izinlerinin olmaması, çalışanları İş Kanunu kapsamında korunmayacakları için, tehlikeli çalışma koşullarına ve yetersiz ödemeye maruz bırakmaktadır. Öte yandan, 50’den az işçi çalıştırılan tarım ve orman işlerinin yapıldığı işletmeleri, aile ekonomisi sınırları içinde kalan tarımla ilgili her çeşit yapı işlerini ve evlerde gerçekleştirilen el sanatlarının yapıldığı işleri, ev işlerini, sporcuları, rehabilite edilenleri, üç veya daha az kişinin çalıştığı esnaf işyerlerini veya el işi üretenleri kapsamamakta ve buralarda çalışanlar için koruma sağlamamaktadır. Kayıt dışı çalışma, İş Kanunun kapsamına girmeme, yoksulluk ve dil

⁵ Bu proje bağlamında sosyal uyum, bir toplumda refahın altı temel bileşenini ifade eder: aidiyet hissi; karar vermeye katılabilme (etkililik); fırsat eşitliği; yukarı yönlü sosyal ve ekonomik hareketlilik fırsatları; topluluğu oluşturan gruplar arasında güven; ve sosyal ve siyasi açıdan tanınma

becerilerinin eksikliği gibi hususlar, özellikle kadınlar ve gençler için olmak üzere genel anlamda Suriyeli mülteci işgücünün karşı karşıya olduğu riskleri riski büyük ölçüde artırmaktadır.

Risk altındaki kadınlar ve çocuklar: Dünya Bankası tarafından hazırlanan bir değerlendirme (2017) Türkiye'deki yerlerinden edilmiş Suriyeliler arasındaki hane içi dinamiklerdeki ve ataerkil kodlardaki değişime ışık tutmaktadır. Çalışma baskısı genellikle kadınları ve çocukları etkilemekte, spesifik olarak da aileleri çocuk işçiliğinden yararlanmaya zorlamaktadır. Türkiye'ye sığındıktan sonra bazı hanehalklarının erkeklerin olmaması ve yerinden edilmiş erkekler arasında artan işsizlik, kadınların geçim kaynağı peşinde koşmalarını gerekli kılmıştır. Bunun sonucunda, aile içi / yakın partner şiddeti gibi hanehalkı içi gerilimler artmıştır. Çocuklar da eğitimleri ve gelecekteki ekonomik beklentileri pahasına kayıt dışı olarak istihdam edilmektedir.

İşgücü Riskleri: Proje, kadınların girişimcilik ve istihdam fırsatlarını desteklediğinden dolayı, işgücü ve çalışma koşullarına ilişkin potansiyel risk ve etkilerin, proje tasarımında yer alan esas ve usullerin yanı sıra alt hibeler faydalanıcılara (Topluluk Uygulama Ortakları) sağlanmadan önce Kalkınma Ajanslarının ÇSYÇ uyarınca hazırlayacağı Çevresel ve Sosyal Tarama Kontrol Listeleri ile yönetilmesi beklenmektedir. Bu esas ve usuller çocuk işçiliği, zorla çalıştırma ve cinsiyete dayalı riskler üzerindeki olası zarar ve risklerden kaçınmak için ulusal iş kanunu ve Bankanın İşgücü ve Çalışma Koşulları hakkındaki Çevresel ve Sosyal Standardı (ESS 2) ile uyumlu olacaktır. Sosyal girişimlerde asgari çalışma yaşı 18 olacaktır ve sosyal girişimlerde yaş tarama prosedürü uygulanacaktır. Tüm sosyal girişimler, kayıtlı olarak işçi istihdam eden kayıtlı bir şekilde kurulmuş işletmeler olacaktır.

Proje faydalanıcıları Sosyal girişimler ve istihdam edecekleri kişilerdir. Bunları korumak için proje tasarımına, ÇSYÇ ve hibe kılavuzlarına bir dizi önlem dahil edilmiştir. Bu sosyal girişimler yürürlükteki ulusal çalışma ve istihdam mevzuatına uymak zorundadır. Çocuk işçiliği ve zorla çalıştırma ile ilgili potansiyel riskler, ÇSYÇ'de yer alan prosedürler yoluyla azaltılacaktır. Alt hibe kılavuzları çocuk işçiliği veya zorla çalıştırma içeren faaliyetleri açıkça kapsam dışı bırakacaktır. Proje tasarımı, çocukların sosyal girişimlerde istihdamını önlemek için bir tedbir olarak halihazırda çocuk bakım tesislerine yönelik destek içermektedir. Topluluk Uygulama Ortakları denetleyici rol üstlenecek ve proje faydalanıcılarına sağlanan beceri ve işletme eğitimlerinin istihdam sonuçlarının olumlu olmasına yol açacak şekilde Kalkınma Ajanslarına karşı sorumlu olacaktır.

Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal çerçevesi kapsamında, STB ve Kalkınma Ajansları için kapasite oluşturma sağlanacaktır.

5. ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PROSEDÜRLERİ

Projenin planlanan kapsamına bağlı olarak, çevresel ve sosyal risklerin ve etkilerin büyüklük olarak düşük / orta düzeyde ve geçici olması beklenmektedir. Proje kapsamındaki alt projeler proje uygulamasına kadar tanımlanamadığı için çevresel ve sosyal bir standart inceleme çerçevesi hazırlanmıştır. Alt proje sponsorlarının faaliyetleri, Türk çevre, iş gücü ve iş sağlığı ve güvenliği mevzuatının yanı sıra Dünya Bankası'nın ESF ve diğer DB koruma önlemleri politikalarına uygun olarak yürütülecektir.

Sosyal girişimlere yönelik kuluçka ve hızlandırma faaliyetlerine ilişkin alt hibeler / alt projeler ve topluluk geçim kaynaklarıyla ilgili tesisler için sağlanacak alt hibeler / alt projeler, Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal çerçevesinde sağlanan çevresel ve sosyal risk kategorizasyon ilkelerine göre

taranacak ve sınıflandırılacaktır. Bunun sonucunda finansman için sadece “**Orta Riskli**” veya “**Düşük Riskli**” olarak sınıflandırılan alt hibeler / alt projeler seçilecektir.

Önerilen alt projelerin potansiyel olumlu veya olumsuz etkilerini belirlemek, çevreye zarar verebilecek olumsuz etkileri önlemek veya en aza indirmek ve alt proje uygulamasını kontrol etmek ve denetlemek için alınacak önlemleri değerlendirmek için çevresel ve sosyal değerlendirme süreci uygulanır. Alt projenin Düşük riskli olduğu belirlenirse, ek çevresel ve sosyal değerlendirme gerekmemekle birlikte, Orta risk alt projeleri için bir çevresel ve sosyal yönetim planı (ÇSYP) hazırlanacaktır.

Bir alt proje, ilgisine göre aşağıdaki hususlar dikkate alınarak, projenin riskleri ve etkileri entegre bir şekilde değerlendirildikten sonra “**Orta Riskli**” olarak sınıflandırılır:

- a. İnsan nüfusu ve / veya çevre üzerindeki potansiyel olumsuz risklerin ve etkilerin önemli olması muhtemel değildir. Bunun nedeni, projenin karmaşık ve / veya büyük ölçekli olmaması, insanlara veya çevreye zarar verme potansiyeli yüksek olan faaliyetler içermemesi ve çevresel veya sosyal açıdan hassas alanlardan uzakta yer almasıdır. Dolayısıyla, potansiyel risklerin, etkilerin ve sorunların aşağıdaki özelliklere sahip olması beklenmektedir:
 - (i) öngörülebilir ve geçici ve / veya geri döndürülebilir nitelikte olması;
 - (ii) büyüklüğünün düşük seviyede olması;
 - (iii) sahaya özgü olması, projenin gerçekleşen ayak izinin ötesinde bir etkisinin olmasının beklenmemesi; ve
 - (iv) insan sağlığı ve / veya çevre üzerindeki ciddi olumsuz etkilerin olasılığının düşük olması (örneğin zehirli maddelerin kullanımı veya bertarafını içermez, rutin güvenlik önlemlerinin kazaları önlemek için yeterli olması beklenir, vs.).
- b. Projenin riskleri ve etkileri öngörülebilir bir şekilde kolayca azaltılabilir.

Bir proje, insan nüfusu ve / veya çevre üzerindeki potansiyel olumsuz riskleri ve etkileri minimum veya ihmal edilebilir düzeyde ise **Düşük Riskli** olarak sınıflandırılır. Olumsuz riskleri, etkileri ve sorunları az olan veya hiç olmayan bu projeler, ilk taramanın ardından daha fazla çevresel ve sosyal değerlendirme gerektirmez.

Projenin 1 ve 2 no’lu Bileşenleri kapsamında finanse edilecek alt projelerin, aşağıda belirtilen prosedürlere uygun olarak Kalkınma Ajansları tarafından bir çevresel ve sosyal bir gözden geçirmeye tabi tutulmaları gerekmektedir. STB ve Kalkınma Ajansları projenin başarılı bir şekilde uygulanmasından sorumlu olacaktır.

5.1. Bileşen 1 için Tarama ve Çevresel ve Sosyal Değerlendirme (Sosyal Girişim Kuluçka ve Hızlandırma Alt Hibeleri)

Alt proje sponsoru, Türkiye’de mevzuata uygun olarak gerekli Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’ndan veya ilgili ÇŞB İl Müdürlüklerinden gerekli tüm çevre izinlerini ve onaylarını aldıktan sonra bir alt projeye yönelik hibe için Kalkınma Ajanslarına başvuracaktır. Bu gerekli ÇED ve ilgili çevresel belgeler yalnızca son başvuru aşamasına gelmiş olan sosyal girişimlerden talep edilecektir.

Kalkınma Ajansları alt projelerin ilk taramasını gerçekleştirecek ve yukarıda belirtilen kriterlere göre sınıflandıracaktır. Kalkınma Ajanslarının bu ÇSYÇ uyarınca gözden geçirme yükümlülüklerini yerine

getirmelerine yardımcı olmak için, Kalkınma Ajansları ilk üç **“Orta Riskli”** alt projenin ÇSYP'lerini Dünya Bankası'nın inceleme ve onayına sunacaktır. Bu “pilot” dönemden sonra, Dünya Bankası ve Kalkınma Ajanslarının karar vermesi halinde, Dünya Bankası çevresel ve sosyal değerlendirme sürecini “sonradan” incelemeye dönüştürecek. Proje kapsamında finanse edilecek potansiyel sektörlerin ve ilgili beklenen çevresel ve sosyal etkilerin gösterge niteliğindeki bir listesi ve bunlara karşılık gelen risk derecelendirmesi Ek I'de bulunabilir. Uygunluk kontrolünden sonra, alt projelerin çevresel ve sosyal risk kategorisini belirlemek için alt projelere çevresel ve sosyal tarama uygulanacaktır. Mevcut tesisler için (hızlandırma alt hibeleri), TYP'ler ve Kalkınma Ajansları Ek H'de verilen tarama formunu doldururken, kuluçka alt projeleri Ek J'de verilen çevresel ve sosyal tarama kontrol listesi ile taranacaktır. alt hibeler, bu proje kapsamında finansman için uygun olan “Orta” veya “Düşük” olarak kategorize edilecektir.

Bu proje kapsamında yalnızca **“Orta Riskli”** veya **“Düşük Riskli”** olarak sınıflandırılan alt projeler finanse edilebilir.

“Orta Riskli” veya **“Düşük Riskli”** olarak sınıflandırılan alt projeler için aşağıdaki üç seçenekten birinin uygulanması öngörülmektedir;

- a. **“Orta Riskli”** olarak sınıflandırılan bir alt projenin Türkiye'deki ÇED Yönetmeliği'ne göre Ek-II kapsamında sınıflandırılması durumunda, Türkiye'deki ÇED Yönetmeliği'ne göre ilgili Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) İl Müdürlüğüne göre bir Proje Tanıtım Dosyası (PTD) gönderilmesi gerekmektedir. Bu tür projeler için, Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal değerlendirme şartı olarak ÇSYP hazırlanması gerekecektir (Ek E'de gösterge niteliğindeki bir ÇSYP'nin ana hatları ve Ek F'de küçük inşaat işleri için bir kontrol listesi ÇSYP'si verilmiştir). Yukarıda belirtildiği gibi, büyük ölçekli inşaat faaliyetlerini içeren alt projeler bu proje kapsamında finanse edilemeyecektir; ancak makine / ekipman alımı sonucunda gereken küçük inşaat / tadilat çalışmaları finanse edilebilir.
- b. **“Orta Riskli”** olarak sınıflandırılan bir alt proje, Türkiye'deki ÇED Yönetmeliği'ne göre ne Ek-I ne de Ek-II'ye tabi değilse (yani “Ek Dışı” bir proje ise), büyük olasılıkla herhangi bir çevresel belge istenmeyecektir. Bu tür projeler için, Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal değerlendirme şartı olarak ÇSYP hazırlanması gerekecektir (Ek E'de gösterge niteliğindeki bir ÇSYP'nin ana hatları ve Ek F'de küçük inşaat işleri için bir kontrol listesi ÇSYP verilmiştir). Yukarıda belirtildiği gibi, büyük ölçekli inşaat faaliyetlerini içeren alt projeler bu proje kapsamında finanse edilemeyecektir; ancak makine / ekipman alımı sonucunda gereken küçük inşaat / tadilat çalışmaları finanse edilebilir.

Burada şu hususu belirtmek gerekmektedir: Türkiye'deki ÇED Yönetmeliğine göre, mevcut bina tesisat ve mevcut bina genişletilme çalışmaları genellikle “Ek Dışı” / “ÇED Gerekli Değil” proje olarak kabul edilmektedir, ancak bu projeler Dünya Bankası kriterlerine göre **“Orta Riskli”** alt proje olarak sınıflandırılacaktır. Bu gibi durumlarda, yukarıda belirtildiği gibi, Türk mevzuatı kapsamında çevre belgesi gerekmeyecek, ancak Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal değerlendirme gereksinimlerini karşılamak için bir ÇSYP hazırlanacaktır.

- c. **“Düşük Riskli”** olarak sınıflandırılan bir alt proje, Türkiye'deki ÇED Yönetmeliği'ne göre ne Ek-I ne de Ek-II'ye tabi değilse (yani “Ek Dışı” bir proje ise), büyük olasılıkla herhangi bir çevresel belge istenmeyecektir. Yukarıda belirtildiği gibi, olumsuz riskleri, etkileri ve sorunları az olan

veya hiç olmayan bu projeler, Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Politikasına göre ilk taramadan sonra daha fazla çevresel ve sosyal değerlendirme gerektirmez.

Sadece makine / teçhizatın değiştirilmesini kapsayan yenileme çalışmaları, Türkiye'deki ÇED Yönetmeliğine göre "Ek Dışı" / "ÇED Gerekli Değil" projesi olarak kabul edilmektedir (ortaya çıkan atıklar, emisyonlar, atıksu deşarjları, vs. bu yenileme işleminin sonucunu önemli ölçüde değiştirmedeği sürece) ve bunlar Dünya Bankası kriterlerine göre "**Düşük Riskli**" alt projeler olarak sınıflandırılacaktır. Bu tür alt projeler, herhangi bir ek çevresel ve sosyal değerlendirme gerektirmeyecektir.

İlk başvuru sırasında, alt proje sponsoru, Türkiye'deki ÇED Yönetmeliği uyarınca, hibe ile finanse edilecek faaliyet kategorisini beyan edecektir. Türkiye'deki ÇED Yönetmeliğinin ekleri kapsamına girmediği takdirde Kalkınma Ajansı faaliyetin Ek Dışı olduğunu açıklayacak ve nihai başvuru aşamasında diğer başvuru belgeleriyle birlikte destekleyici belgeler (örn. ÇED Ek Dışı yazısı) Kalkınma Ajansına sunulacaktır. Ayrıca, hibe kullanıcısı Çevre Kanunu uyarınca gereken tüm izin gerekliliklerine uymayı taahhüt edecektir.

İnkübasyon (Kuluçka) alt hibeleri için alt proje sponsoru, Ek J'de verilen çevresel tarama formunda gerekli bilgileri sağlayacaktır. TUO'lar, doldurulmuş formları bilgi geçerliliğinin ve kategorileştirmenin Kalkınma Ajansları tarafından onaylandığı Kalkınma Ajanslarına sunacaktır. . Buna dayanarak, Kalkınma Ajansları, inkübasyon alt hibelerini kategorize edebilecek ve gerekirse ilgili ESF aracını önerebilecek. Hızlandırmaya yönelik alt hibeler için Kalkınma Ajansları, Çevresel ve Sosyal Tarama Formlarını (Ek G'de verilmiştir) kullanarak, mevcut tesisin / faaliyetin Türk çevre mevzuatına uygun olduğunu ve gerekli tüm izin ve onayların alındığını doğrulayacaktır. Ayrıca, alt hibe kullanıcısının, alt hibe ile finanse edilecek faaliyet için ulusal çalışma ve işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatına uygun olarak tüm çalışma ile iş sağlığı ve iş güvenliği önlemlerini alması gerekecektir. Alt hibe kullanıcısı, önemli çevresel veya sosyal olayları (örneğin ölümler, işyerinde meydana gelen bir yaralanmayı içeren kaza, çevresel sızıntılar, büyük sosyal çatışma, işyerinde tacizle ilgili her türlü olay, vb.) üç iş günü içerisinde Kalkınma Ajanslarına bildirecek ve Kalkınma Ajansları bu bilgileri üç iş günü içerisinde Dünya Bankası ile paylaşacaktır. Kalkınma Ajansları, düzeltici eylem planıyla birlikte 30 iş günü içinde Dünya Bankası'na bir olay inceleme raporu gönderecektir.

Herhangi bir arazi edinimini içeren alt projeler proje kapsamında finanse edilemez, bu nedenle Kalkınma Ajansları planlanan tüm çalışmaların mevcut fabrika / üretim binalarında ve / veya kamu kurumlarının veya sanayi bölgelerinin sahip olduğu mevcut araziler üzerinde yürütüleceğini ve ilgili alanların halihazırda başka bir kişi tarafından işgal edilmediğini veya herhangi bir ekonomik faaliyet için kullanılmadığını yatırım değerlendirmeleri ile teyit edecektir.

Kültür varlıkları ile ilgili olarak, yerel belediyeler, kültürel miras ile ilgili olanlarda dahil olmak üzere Türkiye'deki kanun ve yönetmeliklerini uygulamaktan sorumludur. İş sözleşmelerine, yüklenicinin herhangi bir buluntu ile karşılaşması durumunda inşaat işlerinin durdurulmasını ve derhal ilgili makamların bilgilendirilmesini gerektiren hükümler dahil edilecektir. Kültür varlıklarının korunmasına ilişkin ulusal mevzuat zaten sıkı olduğundan ve kültürel miras üzerinde etkisi olan herhangi bir alt proje alt hibelerden yararlanamayacağından dolayı, Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal çerçevesi kapsamında ilave bir gereksinimin karşılanmasının gerekmeyeceği öngörülmektedir.

Çevresel ve sosyal koşullar belirlendikten ve alt proje dosyası ilgili izinler ve açıklamalar ile birlikte hazırlandıktan sonra, Kalkınma Ajansları önerilen alt hibe başvurusunu değerlendirecektir. Kalkınma Ajansları yasal yetkililer tarafından belirlenen çevresel ve sosyal yükümlülüklerle ve Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal çerçevesinin gerekliliklerine uyumu izleyeceklerdir.

5.2. Bileşen 2 için Tarama ve Çevresel ve Sosyal Değerlendirme (Geçim Tesislerine Yönelik Alt Hibeler)

Bileşen 2 kapsamında finanse edilecek alt projeler (mülteci ve ev sahibi topluluklar için geçim tesisleri) esas olarak kamu arazileri üzerindeki tesislerin yenilenmesini, yenilenmesini ve kamu genişletilmesini amaçlayacaktır ve büyük olasılıkla anaokulları ve çocuk bakım tesisleri, çocuk dostu alanlar, kuluçka tesislerinin yenilenmesi, atölyeler ve mutfaklar, market tesisleri ve sanal platformlar gibi unsurları içerecektir. Mevcut binaların yenilenmesi, yenilenmesi ve genişletilmesi faaliyetleri Türkiye'deki ÇED Yönetmeliğine göre genellikle "Ek Dışı" / "ÇED Gerektirmeyen" proje olarak kabul edilmektedir.

Bileşen 2 kapsamında finanse edilecek bir alt proje "**Orta Riskli**" olarak sınıflandırılırsa, Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal değerlendirme şartı olarak küçük rehabilitasyon veya küçük ölçekli inşaat işleri için ÇSYP kontrol listesi (Ek F'de verilmiştir) hazırlanacaktır. Bu alt projeler Kalkınma Ajansının "yönlendirilmiş proje desteği" aracılığıyla uygulanacağı için çevresel ve sosyal değerlendirme gereklilikleri planlanan alt projenin fizibilite çalışmasının bir parçası olacak ve buna göre hazırlanacaktır.

Bileşen 2 kapsamında finanse edilecek bir alt proje "**Düşük Riskli**" olarak sınıflandırılırsa, yukarıda açıklandığı gibi Dünya Bankası'nın çevresel ve sosyal politikasına göre ilk taramadan sonra daha fazla çevresel ve sosyal inceleme gerektirmeyecektir.

Alt hibe kullanıcısı, Çevre Kanunu uyarınca gereken tüm izin gerekliliklerine uymayı taahhüt edecektir. Buna ek olarak, alt hibe kullanıcısının, faaliyetin alt hibe ile finanse edilebilmesi için, ulusal çalışma ve işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatına uygun olarak, tüm çalışma ile işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerini alması gerekecektir. Ayrıca, alt hibe kullanıcıları yüklenicilerin STB'nin bu proje için hazırladığı işgücü Yönetimi Prosedürlerinde (İYP) yer alan işgücü ile ilgili hükümlerine uymalarını sağlayacaktır.

Alt hibe kullanıcısı, önemli çevresel veya sosyal olayları (örneğin ölümler, işyerinde meydana gelen bir yaralanmayı içeren kaza, çevresel sızıntılar, büyük sosyal çatışma, işyerinde tacizle ilgili her türlü olay, pandemi veya salgın hastalıklar baş gösterdiğinde vb.) üç iş günü içerisinde Kalkınma Ajanslarına bildirecek ve Kalkınma Ajansları bu bilgileri üç iş günü içerisinde Dünya Bankası ile paylaşacaktır. Kalkınma Ajansları 30 iş günü içinde düzeltici eylem planıyla birlikte bir olay inceleme raporunu Dünya Bankası'na gönderecektir.

5.3. Bileşen 1 ve 2 için çocuk işçiliği riski tarama ve azaltma önlemleri

Sosyal girişimler tarafından istihdam edilecek işçilerin asgari çalışma yaşı 18'dir. Ulusal mevzuat ve STB ile Kalkınma Ajanslarının politikaları çocuk işçiliğine izin vermemektedir. Ulusal mevzuat, asgari çalışma yaşını 15 olarak tanımlamaktadır (sadece belirli sektörleri için ve çalışma saati sınırlamaları ile birlikte). Sosyal girişimler tüm işçilerin yaşlarını doğrulamakla yükümlü olacaktır. Bunun için işçilerin doğum belgesi, tıbbi muayene sonuçlarına dayalı rapor, ulusal kimlik kartı veya pasaport gibi bir resmi belge ibraz etmeleri gerekecektir.

Asgari yaşın altındaki bir çocuğun projede çalıştığının tespit edilmesi halinde, çocuğun menfaati göz önünde bulundurularak sorumlu bir şekilde çocuğun istihdamının veya çalışmasının derhal sonlandırılması için önlemler alınacaktır. Mümkün olması halinde çocuk okula kaydettirilecektir.

Sosyal girişimlerle yapılan sözleşmelerde çocuk işçiliği ve zorla çalıştırma yasağı ile ilgili hükümler yer alacaktır. Topluluk Uygulama Ortakları tarafından sağlanan sosyal girişimlere yönelik eğitimler, çocuk işçiliği ve zorla çalıştırma yasağı hakkında farkındalık yaratma oturumları ile işçi hakları eğitimlerini içerecektir.

Önleyici Tedbirler:

- Sosyal girişimlere yönelik eğitimler, çocuk işçiliğinin zararlı yönleri ve çocuk işçiliğinin yasaklanmasına ilişkin ulusal mevzuat hakkında farkındalık yaratma oturumlarını içerecektir. Eğitimler yaş doğrulama prosedürünü içerecektir
- Sosyal girişimler çalışanlarına çocuk işçiliğinin yasaklanması konusunda bilinçlendirme eğitimleri verecektir.
- Topluluk Uygulama Ortakları, sosyal girişimleri ve çalışanları, isimsiz ihbarlar da dahil olmak üzere çocuk işçiliğini bildirmek için kullanabilecekleri şikayet mekanizması hakkında bilgilendireceklerdir
- Topluluk Uygulama Ortakları, çocuk işçi çalıştırıp çalıştırmadıklarını izlemek için sosyal girişimlere periyodik denetim ziyaretleri gerçekleştirecektir.

Bir sosyal girişimde bir çocuğun (15 yaşın altındaki kişi) çalıştırıldığının tespit edildiği durumlarda, sosyal işletme ile sözleşme sona erdirilecek ve sosyal işletmeye sağlanan destek durdurulacaktır. Bu gibi durumlarda, Çalışma Bakanlığı Çalışma Müfettişliği çocuk sömürüsü hakkında bilgilendirilecektir.

6. ŞİKAYET MEKANİZMASI

Şikayet Mekanizması (ŞM), herhangi bir paydaşın bir projenin planlanması, uygulanması veya yönetimi ile ilgili olarak şikayette bulunmasına, endişelerini dile getirmesine veya öneri, soru ve memnuniyet gibi geri bildirimler sağlamasına izin veren bir süreçtir.

SEECO, Proje ile ilgili şikayetleri ve geri bildirimleri Dünya Bankası'nın Çevresel ve Sosyal Standartlarına (ESS) uygun olarak almak, değerlendirmek ve ele almak üzere şeffaf ve kapsamlı bir ŞM kurmuştur. ŞM, potansiyel ve/veya gerçekleşmiş Proje etkilerini hafifletmek, yönetmek, çözmek ve ayrıca uluslararası standartlar kapsamındaki yükümlülükleri yerine getirmekle sorumludur. ŞM, Proje'den etkilenen kişiler, çalışanlar ve diğer ilgili taraflarla olumlu ilişkiler oluşturmak için önemli bir proje aracıdır. Ek olarak, ŞM Proje zorlukları hakkında PUB'a zamanında girdi sağlamak ve ele alınması gereken sorunların etkili bir şekilde tanımlanmasına olanak vermektedir.

Proje paydaşları ve çalışanları ile hassas şikayetleri yönetmek amacıyla SEECO Proje Uygulama Birimi (PUB) tarafından bir Şikayet Mekanizması El Kitabı hazırlanmıştır.

Bu mekanizma, kalkınma Ajanslarının mülteci ve ev sahibi toplulukların dillerinde (Arapça ve Türkçe) mevcut olan iletişim kanalları aracılığıyla oluşturulacaktır. İki örnek şikayet formu; Şikayet Kayıt Formu ve Şikayet Kapanış Formu Ek K'de verilmiştir.

İş Kanununda işyerindeki şikayet mekanizmalarıyla ilgili yasal hüküm bulunmamaktadır. Ayrıca, sözleşmeli işçilerin proje sponsoruna şikayette bulunma olanakları hakkında da herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Proje İşgücü Yönetim Prosedürü (İYP), proje kapsamındaki doğrudan ve sözleşmeli çalışanlara açık olacak genel bir işyeri Şikayet Mekanizması tanımlayacaktır.

7. CİNSİYET TEMELLİ ŞİDDET EYLEM PLANI

Dünya Bankası'nın Büyük İnşaat İşlerinde Cinsiyet Temelli Şiddet Eylem Planı (CTŞ)'ye ilişkin İyi Uygulama Notunda belirtildiği gibi orta, önemli ve yüksek seviyeli cinsel sömürü ve istismar (CSİ) ve cinsel taciz (CT) risk derecelendirmesine sahip projeler için bir CSİ/CT Önleme ve Müdahale Eylem Planı önerilir. Türkiye'deki hem mülteciler hem de ev sahibi topluluklardaki kadınlar arasında bağlamsal riskler ve artan CTŞ oranları göz önüne alındığında, Projenin CSİ/CT risk derecelendirmesi *Orta Seviye* olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle SEECO PUB tarafından bir Cinsiyet Temelli Şiddet Önleme Eylem Planı hazırlanmıştır. Bu plan, proje uygulamasında CSİ/CT risklerini yönetebilmek için kullanılacaktır.

CTŞ Eylem Planı'nın amacı, CSİ/CT risklerini ele almak için gerekli protokolleri ve mekanizmaları tanımlayarak, CSİ/CT risklerini ve ilgili hafifletme önlemlerini belirleyerek, olası hizmet sağlayıcıların haritasını çıkararak ve SEECO Projesi'nde CSİ/CT risklerinin yönetilmesidir.

SEECO PUB, bu eylem planının zamanında ve katılımcı bir şekilde uygulanması, izlenmesi ve raporlanmasından genel sorumluluğa sahiptir. KA'lar ve TUO'lar gibi diğer uygulayıcı kurumların da CSİ/CT risklerini ve iddialarını ele alma konusunda rolleri ve sorumlulukları olacaktır.

CSİ/CT ve diğer cinsiyet temelli şiddet (CTŞ) biçimleriyle ilgili şikayetlerin yönetilmesi, konunun hassas olması nedeniyle Proje düzeyinde şikayet mekanizmaları aracılığıyla dile getirilen diğer endişe türlerinden farklı bir yaklaşım gerektirir. Damgalanma, reddedilme veya zarar görme potansiyelleri sebebiyle şiddet mağdurları, yaşadıkları vakaları ilgili mercilere bildirme konusunda isteksizdirler. CSİ/CT vakalarının kendine özgü doğası, şikayet mekanizmaları yoluyla bu tür iddiaların bildirilmesi ve güvenli ve etik bir şekilde ele alınması için özel önlemler alınmasını gerektirmektedir. Hassas şikayetlere yönelik olarak SEECO Projesi, özel şikayet işletim sistemi oluşturacak ve bu sistemi şikayet mekanizmasına uyarlayacaktır.

Proje kapsamındaki CSİ/CT şikayetleri, ikincil mağduriyet, tekrarlanan travma ve hayatta kalana veya bu tür vakaları bildiren diğer kişilere karşı misilleme riski nedeniyle hassastır. Bu nedenle, Proje düzeyindeki şikayet mekanizması CSİ/CT mağdurlarının ihtiyaçlarına duyarlı olacak şekilde yapılandırılmıştır. SEECO PUB tarafından temsil edilen STB, Proje

paydaşlarına yönelik cinsel sömürü ve istismar karşı sıfır tolerans politikasına sahiptir ve proje çalışanlarına karşı her türlü cinsel tacizi yasaklar.

CSİ/CT şikayetleri ele alınırken (i) hayatta kalanın rızasına, ihtiyaçlarına ve isteklerine dayalı olarak hayatta kalanlara yönelik destek hizmetlerine (sağlık, psikolojik, adli yardım vb.) sevkini sağlanması (ii) gerektiğinde yerel mevzuata bağlantılı yasal işlemlerin başlatılması ve (iii) iddianın SEECO Projesi ile ilgili olma olasılığını belirlemek için STB, yüklenicileri ve alt yüklenicileri tarafından yapılan dahili soruşturmanın yönetilmesi ŞM kapsamına girmektedir.

8. KURUMSAL DÜZENLEMELER

8.1. STN ve Kalkınma Ajanslarının ÇSYÇ Uygulama Kapasitesi

Kalkınma Bakanlığı'ndan, daha önce Dünya Bankası tarafından finanse edilen projeler ve Kalkınma Ajansları çalışma konusunda sınırlı deneyime sahip olan STB'ye kilit personel geçişi olmuştur. Ne STB ne de Kalkınma Ajansları çevresel ve sosyal risk yönetimi için özel olarak belirlenmiş bir kapasiteye sahip değildir. Buna ek olarak, STB ve Kalkınma Ajansları daha önce mülteci ile ilgili konularda doğrudan çalışmamışlardır, bu nedenle bu projede çalışacak olan STB ve Kalkınma Ajansı personeli için bir kapasite geliştirme programına ihtiyaç duyulmaktadır.

STB, proje yönetimi ve koordinasyonu amacıyla özel bir Proje Uygulama Birimi (PUB) kuracak ve özel bir Proje Koordinatörü atayacaktır. STB, Bileşen 1 ve 2 ile ilgili rehber ilkeleri belirleyen ve bunların uygulanmasını denetleyen bir Proje İşletim El Kitabı (POM) hükümlerine ve geçerli çevresel ve sosyal standartlara, satın alma, finansal yönetim, izleme ve değerlendirme ve genel koordinasyon gerekliliklerine uyum için uygulama sorumluluğunun genel olarak yerine getirilmesini sağlayacaktır.

STB, çevresel ve sosyal taramanın yanı sıra, ilgili olduğu yerlerde ÇSYP'lerin geliştirilmesi ve uygulanmasının yanı sıra, ÇSYÇ'ye uyum ve Kalkınma Ajanslarının izlenmesini sağlamak için nitelikli 2 sosyal ve çevresel personel atayacaktır. PUB personeli, Kalkınma Ajansları düzeyinde ESMF hükümlerinin uygulanmasını sürekli olarak izleyecek ve yıllık olarak performans hakkında rapor hazırlayacaktır. Kalkınma Ajansları ayrıca, ÇSYÇ'de sağlanan çevresel ve sosyal tarama prosedürlerinin gerektiği gibi uygulanmasını ve alt hibe faaliyetlerinin etkili bir şekilde izlenmesini ve ilgili olduğu durumlarda ÇSYP'lere uygun olarak raporlanmasını sağlamak için bir çevre ve bir sosyal uzman tutacak veya atayacaktır.

TUO'lerin ayrıca, Kalkınma Ajanslarının çevresel ve sosyal tarama yapmasını desteklemek için yeterli bilgi toplama / sağlama kapasitesine sahip olması gerekecektir. Ayrıca, alt hibe başvurularının "Orta" riskli olduğu belirlenirse, TUO'lerin sahaya özgü ÇSYP'ler hazırlamak için Kalkınma Ajansları ve çevre ve sosyal uzmanları ile işbirliği yapması gerekecektir. İhtiyaç duyulması halinde kısa dönemli danışmanlık hizmeti alınabilir.

Bileşen 2 kapsamında belediyeler, geçim tesislerinde yürütülecek "Orta" risk alt projeleri için küçük yenileme çalışmaları için ÇSYP kontrol listesini hazırlayacaklardır. Bu bakımdan belediyelerin iç çevresel ve sosyal kapasitesi yeterli kabul edilmektedir. Ancak kısa dönemli danışmanlık hizmeti de satın alınabilir.

Hem STB hem de Kalkınma Ajanslarının çevresel ve sosyal personeli, ESMF'nin uygun şekilde uygulanması ve raporlanması için kapasitelerini oluşturmak üzere ESMF ve ilgili araçlar konusunda bir

eğitim alacaktır. STB ve Kalkınma Ajanslarının çevresel ve sosyal personeli zamanda potansiyel TUO'lere ve belediyelere ÇSYÇ'nin gereklilikleri hakkında eğitim verecektir.

STB, ÇSYÇ'ye uyumu sağlamak ve Kalkınma Ajanslarının ÇSYP geliştirme ve uygulama çalışmalarını izlemek için nitelikli sosyal ve çevresel personel atayacaktır. Hem STB hem de kalkınma ajanslarının çevresel ve sosyal personeli, ÇSYÇ'nin düzgün bir şekilde uygulanması ve raporlanması için kapasitelerini geliştirmek üzere ÇSYÇ ve ilgili araçlar konusunda eğitim alacaktır.

Kalkınma Ajansları, sosyal kalkınma alanında özel sektör gelişimi alanına göre daha az deneyime sahiptir, ancak kırılgan topluluklarda yerel sosyo-ekonomik kalkınmayı sağlama kararlılıkları mevcuttur (kadın girişimciliği ve sosyal kooperatifleri, çocuklara ve gençlere destek ve NEET'ler için mesleki ve teknik eğitim programları). STB, Kalkınma Ajanslarının yıllık değerlendirmelerini yapmaktadır ve bu nedenle proje için seçilen Kalkınma Ajanslarının performansı düzenli olarak değerlendirilmektedir. Her bir Kalkınma Ajansı bir Proje Yöneticisi atayacak ve projeyi hedef illerde uygulamak için yönetim, teknik, finansal yönetim, iletişim ve güvenlik personelinin görevlendirilmesini sağlayacaktır.

STB ve Kalkınma Ajanslarının personelinin ÇSYÇ ve ilgili koruma önlemleri araçlarının uygulanması ve izlenmesi ile ilgili Kapasite İhtiyaç Değerlendirilmeleri, Projelerin 3'üncü Bileşeni kapsamında gerçekleştirilecek ve ilgili personel için bir kapasite geliştirme programının temelini oluşturacaktır.

8.2. Bütçe

STB ve Kalkınma Ajanslarındaki çevresel ve sosyal personel için ÇSYÇ ve ilgili koruma araçları konusundaki kapasite geliştirme ve izleme faaliyetlerine ilişkin bütçe, Projenin 3'üncü Bileşeni kapsamında ele alınmıştır.

9. İSTİŞARE VE AÇIKLAMA

"Orta Riskli" alt projeler için hazırlanan ÇSYP'ler, inşaat / yenileme çalışmalarına başlamadan önce sahada açıklanacaktır. "Düşük Riskli" olarak sınıflandırılan alt proje için herhangi bir istişare / açıklama koşulu bulunmamaktadır.

Projenin STB tarafından hazırlanan ve Kalkınma Ajansları tarafından uygulanacak bir Paydaş Katılım Planı (PKP) bulunmaktadır. PKP, STB tarafından taslak ÇSYÇ'nin açıklanmasını ve hem proje hakkında bilgi sağlamak hem de bu ÇSYÇ'yi tanıtmak için bir halkın katılımı toplantısı düzenlenmesini öngörmektedir. COVID 19 pandemisi ve akabinde Sağlık Bakanlığı tarafından alınan Sosyal İzolasyon önlemleri çerçevesinde fiziki toplantılar gerçekleştirilemeyebilir. Onun yerine, STB online iletişim araçlarını mümkün mertebe kullanarak verimli bir paydaş katılımı ve istişare süreci yürütecektir. Taslak ÇSYÇ, toplantı tarihinden en az 2 hafta önce STB ve Kalkınma Ajanslarının web sitesinde yerel dilde yayınlanarak kamuoyuna 06.01.2021 tarihinde açıklanmıştır. Paydaş katılım toplantısı, ÇSYÇ için 25.01.2021 tarihinde gerçekleştirilmiş ve 05.02.2021 tarihinde Türkiye içinde yayınlanmıştır. İstişare özetini ve katılımcı kurumları ÇSYÇ ile birlikte yayınlanan PKP'nin Ek 2 ve Ek 3 ünde yer almaktadır.

ÇSYÇ, Projenin yaşayan bir belgesi olarak gerek duyuldukça güncellenip yeniden yayınlanabilecektir.

Ek A: Uygun Olmayan Projelerin Listesi

1. CITES Sözleşmesi kapsamında yasaklanan yaşam alanları ve ürünler ile ilgili ticari faaliyetler.
2. Genetiği değiştirilmiş organizmaların yaban hayatına salınması
3. Yasaklanmış böcek öldürücü ilaçların (Dünya Sağlık Örgütü'nün tehlike Sınıflarına göre Tavsiye Edilen Pestisit Sınıflandırmasında 1a (aşırı tehlikeli) ve 1b (yüksek derecede tehlikeli) sınıfına veya Stockholm Sözleşmesi Ek A ve B kapsamına giren veya Türkiye Hükümeti tarafından sınırlandırılan) ve bitki öldürücü ilaçların imalatı, dağıtımı ve satışı
4. Deniz ortamında gırgır ağıyla avlanma.
5. Radyoaktif ürünler.
6. Tehlikeli atık depolama, işleme ve bertarafı etme.
7. CFC, halon ve Montreal Protokolü kapsamında düzenlenen diğer maddeleri içeren ekipman ve aletlerin imalatı.
8. Ağırlık olarak %0.005'in üzerinde poliklorlu bifenil (PCB) içeren elektrikli ekipman imalatı .
9. Asbest içeren ürünlerin imalatı.
10. Nükleer reaktörler ve parçalar.
11. İşlenmiş veya işlenmemiş tütün ve tütün işleme makineleri
12. Kritik doğal yaşam alanlarının önemli derecede dönüştürülmesine veya bozunuma uğramasına yol açan faaliyetler.
13. Benzeri olmayan kültürel varlıklara önemli derecede zarar verecek faaliyetler.
14. Gönülsüz yeniden yerleşim içeren faaliyetler ve mülkiyet, kullanım durumu veya kullanıcı hakları ile ilgili ihtilaflar bulunan araziler üzerinde gerçekleştirilecek veya böyle arazileri etkileyecek faaliyetler.
15. Güvenlik tehlikeleri sebebiyle paylamamış mayın veya bomba bulunması sebebiyle tehlikeli olduğu düşünülen araziler üzerinde gerçekleştirilecek faaliyetler.
16. Mayın, tüfek veya mühimmat dahil olmak ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere silahlar.
17. Uyuşturucu amaçlı kullanılan ürünlerin üretilmesini veya bunların işlenmesini destekleyen faaliyetler.
18. Çocuk işçiliği veya zorlaştırmaya içeren faaliyetler
19. 17.19. ESS6 ve kültürel kaynaklar açısından ESS8 açısından herhangi bir doğal ve kritik habitat üzerinde olumsuz etki oluşturan faaliyetler

Ek B: Ulusal Çevre Mevzuatı

Çevre Kanununu ve yönetmeliklerini tamamlayıcı olarak, çevrenin, kaynakların ve kültürel ve doğal varlıkların korunması ve muhafazasını, kirliliğin önlenmesini ve kontrolünü, kirlilik, sağlık ve güvenlik ve işgücü ile ilgili sorunların önlenmesine yönelik tedbirlerin uygulanmasını öngöreb başka kanunlar da mevcuttur. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (2863 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 1983)
- Enerji Verimliliği Kanunu (5627 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 2007)
- Orman Kanunu (6831 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 1956)
- Yeraltı Suları Hakkında Kanun (167 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 1960)
- İş Kanunu (4857 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 2003)
- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu (5403 sayılı Kanun; Kabul Tarihi: 2005)
- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (6537 sayılı Kanun; Kabul Tarihi: 2014)
- Belediye Kanunu (5393 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 2005)
- Büyükşehir Belediyesi Kanunu (5216 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 2004)
- Milli Parklar Kanunu (2873 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 1983)
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (6331 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 2012)
- Mera Kanunu (4342 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 1998)
- Umumi Hıfzıssıha Kanunu (1593 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 1930)
- Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (5510 sayılı Kanun, Kabul Tarihi: 2006)

Çevre Kanunu ve diğer destekleyici kanunlarla uyumlu olarak 1983 yılından itibaren birçok düzenleme, tebliğ ve kararname yayınlanmıştır. Bu düzenlemelerin, tebliğlerin ve kararnamelemlerin (eksiksiz olmasa da) kapsamlı bir listesi aşağıda sunulmuştur:

Hava Kalitesi Kontrol ve Yönetimi

- Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete (tarih 31 Mayıs, 2017 No: 30082).
- Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarih: 13 Ocak 2005, No: 25699.
- Egzoz Gazı Emisyonu Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete tarih: 11 Mart 2017, No: 30004.
- Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarih: 20 Aralık 2014, No: 29211.
- Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 6 Haziran 2008, No: 26898.

Çevre Yönetimi, İzni ve Planlaması

- Çevre Denetimi Yönetmeliği, Resmi Gazete tarih: 21 Kasım 2008, No: 27061.
- Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği, Resmi Gazete tarih: 25 Kasım 2014, No: 29186.
- Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete tarih: 11 Kasım 2008, No: 27051.
- Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği, Resmi Gazete tarih: 10 Eylül 2014, No: 29115.
- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik, Resmi Gazete tarih: 10 Ağustos 2005, No: 25902.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Sağlık ve Güvenlik

- İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ, Resmi Gazete, tarih: 29 Mart 2013, No: 28602.
- İlk Yardım Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 29 Temmuz 2015, No: 29429.
- Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği Resmi Gazete, tarih: 16 Haziran 2004, No: 25494.
- Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 11 Eylül 2013, No: 28762 (24 Haziran 1992 tarihli 92/58/EEC AB Konseyi Direktifine dayalı).
- Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 2 Temmuz 2013, No: 28695 (11 Kasım 1989 tarihli 89/656/EEC AB Konseyi Direktifine dayalı).
- Geçici veya Belirli Süreli İşlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 23 Ağustos 2013, No: 28744.
- İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 25 Nisan 2013, No: 28628.
- Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 12 Ağustos 2013, No: 28733.
- Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 15 Mayıs 2013, No: 28648.
- İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 9 Aralık 2003, No: 25311 (6 Haziran, 1989 tarihli 89/391/ECC Avrupa Konseyi Direktifine dayalı).
- Radyasyon Güvenliği Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 24 Mart 2000, No: 23999.

Kimyasal ve Diğer Tehlikeli Maddelerin Yönetimi

- Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 11 Aralık 2014, No: 28848, mükerrer.
- Zararlı Maddeler ve Karışımlara İlişkin Güvenlik Bilgi Formları Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 13 Aralık 2014, No: 29204.
- Kimyasalların Envanteri ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 26 Aralık 2008, No: 27092 (mükerrer).

Doğa Koruma

- Mera Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 31 Temmuz 1998, No: 23419.
- Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 4 Nisan 2014, No: 28962.
- Av ve Yaban Hayvanlarının ve Yaşam Alanlarının Korunması, Zararlılarıyla Mücadele Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 24 Ekim 2005, No: 25976.

Gürültü Kontrolü Yönetimi

- Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 4 Haziran 2010, No: 27601.
- Açık Alanda Kullanılan Teçhizat Tarafından Oluşturulan Çevredeki Gürültü Emisyonu İle İlgili Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 30 Haziran 2016, No: 29758.

Toprak Kalitesi Kontrol ve Yönetimi

- Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu Uygulama Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 15 Aralık 2005, No: 26024.
- Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 8 Haziran 2010, No: 27605.

Atık Yönetimi

- Atık Yönetimi Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 2 Nisan 2015, No: 29314.
- Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 26 Mart 2010: No: 27533.
- Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 18 Mart 2004, No: 25406.
- Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 25 Ocak 2017, No: 29959.
- Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 27 Aralık 2017, No: 30283.
- Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 31 Ağustos 2004, No: 25569.
- Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 30 Temmuz 2008, No: 26952.
- Sıfır Atık Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 12 Temmuz 2019, No: 30829.
- Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 11 Mart 2015, No: 29292.

Su Kalitesi Kontrol ve Yönetimi

- Yeraltı Suları Tüzüğü, Resmi Gazete, tarih: 8 Ağustos 1961, No: 10875.
- Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 22 Mayıs 2015, No: 29363.
- İçme Suyu Elde Edilen veya Elde Edilmesi Planlanan Yüzeysel Suların Kalitesine Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 29 Haziran 2012, No: 28338.
- İnsani Tüketim Amaçlı Sular Sular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 7 Mart 2013, No: 28580.
- Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği (76/464/AB), Resmi Gazete, tarih: 26 Kasım 2005, No: 26005.
- Lağım Mecrası İnşası Mümkün Olmayan Yerlerde Yapılacak Çukurlara Ait Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 19 Mart 1971, No: 13783.
- Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 15 Nisan 2015, No: 29327.
- Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 8 Ocak 2006, No: 26047.
- Atıksu Toplama ve Uzaklaştırma Sistemleri Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 6 Ocak 2017, No: 29940.
- Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 31 Mart 2004, No: 25687.

Genel

- Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği, Resmi Gazete, tarih: 18 Mart 2018, No: 30364 (mükerrer).
- Ozon Tabakasını İncelten Maddelere İlişkin Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 7 Nisan 2017, No: 30031.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

- Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 27 Ekim 2011, No: 28097.
- Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 18 Ağustos 2010, No: 27676.
- Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Resmi Gazete, tarih: 29 Eylül 2009, No: 27358.

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF INDUSTRY
AND TECHNOLOGY

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Ek C: Arazi Edinimi Kontrol Listesi

Alt Faydalanıcı:	
Alt Proje Başlığı:	
İlgili Arazinin Yeri:	
İl:	
İlçe:	
Mahalle:	
Mülkiyet Durumu:	Kamu mülkiyetli ☐ Özel Mülkiyetli ☐ Her ikisi ☐
Arazinin Türü:	

İlgili Araziye İlişkin Bilgiler	
Toplam yüzölçümü [m ²]:	
Alt proje için gerekli toplam alan [m ²]:	
Parsel sayısı:	
Hissedar sayısı:	

Arazi edinimi durumu:	
Arazi daha önce/kısa süre önce edinilmiş:	Evet ☐ Hayır ☐
EVET ise ;	
Edinim Tarihi:	
Edinim Yöntemi:	İstekli Alıcı/Satıcı ☐ Kamulaştırma ☐
Ödenen Tutar / Tazminat (TL)	
Mahkemede devam eden dava	Evet ☐ Hayır ☐
Fiziksel yer değiştirme	Evet ☐ Hayır ☐
Geçim kaynağı kaybı	Evet ☐ Hayır ☐
HAYIR ise; arazi edinimi gerektiren bir alt proje, proje finansmanından yararlanamaz	

Arazinin kullanımı	
Arazi hangi amaçla kullanılacak?	Sanayi, tarım, bina, vs.
Arazi üzerinde kullanıcı var mı (yasal/yasa dışı)	
Eğer kullanılıyor ise, kullanım amacını belirtiniz (tarım, konut, iş, vs.)	
Arazi üzerinde yapı / varlık bulunuyor mu (sayısı/türü)	

Ekler	Tapu
	İzinler / Devir Belgeleri
	Kira Sözleşmeleri
	Alım Sözleşmeleri

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

	Mahkeme kararları
	Arazi fotoğrafları (havadan ve yerden) ve tarihler

Ek D: Örnek Davranış Kuralları

YÜKLENİCİ PERSONELİ İÇİN DAVRANIŞ KURALLARI

Biz, [Yüklenici adını giriniz], Yüklenici olarak [Müşteri adını giriniz] ile [Yapım İşlerinin açıklamasını giriniz] için sözleşme imzalamış bulunmaktayız. Bu Yapım İşleri [Sahayı ve yapım işlerinin gerçekleştirileceği diğer yerleri giriniz]'de gerçekleştirilecektir. Sözleşmemiz uyarınca, cinsel sömürü ve istismar ve cinsiyete dayalı şiddet ile ilgili riskler dahil olmak üzere, Yapım İşleri ile ilgili çevresel ve sosyal risklerin ortadan kaldırılmasına yönelik önlemler uygulamamız gerekmektedir.

Bu Davranış Kuralları, Yapım İşleri ile ilgili olabilecek çevresel ve sosyal risklerin giderilmesine yönelik önlemlerimizin bir parçasını oluşturmaktadır. İnşaat sahasında veya yapım işlerinin gerçekleştirildiği başka yerlerde görev yapan tüm personelimiz, işçilerimiz ve diğer çalışanlarımız için geçerlidir. Aynı zamanda her bir alt yüklenicinin personeli ve Yapım İşlerinin yürütülmesinde bize yardımcı olan diğer personel için de geçerlidir. Bu kişilerin hepsi “**Yüklenici Personeli**” olarak anılacaktır ve bu Davranış Kurallarına uymakla yükümlü olacaktır.

Bu Davranış Kuralları tüm Yüklenici Personelinden istediğimiz davranışlar belirlemektedir.

İşyerimiz, güvenli olmayan, saldırgan, istismar edici veya şiddet içeren davranışlara hoşgörü gösterilemeyecek ve herkesin sorun ve endişelerini herhangi bir misilleme korkusu hissetmeksizin kolaylıkla dile getirebileceği bir ortamdır.

İSTENEN DAVRANIŞLAR

Yüklenici Personeli;

1. görevlerini yetkin ve özenli bir şekilde gerçekleştireceklerdir;
2. Yüklenici Personelinin ve diğer kişilerin sağlık, güvenlik ve refahlarının korunmasına yönelik gereklilikler dahil olmak üzere, bu Davranış Kurallarına ve ilgili tüm kanun, yönetmelik ve diğer koşullara uyacaklardır;
3. aşağıdaki yollarla güvenli bir çalışma ortamı sağlayacaktır:
 - a. Her bir kişinin kontrolü altındaki işyerlerinin, makinelerin, ekipmanların ve proseslerin sağlık bakımından güvenlik ve risksiz olmasının sağlanması;
 - b. Gerekli kişisel koruyucu teçhizatın kullanılması;
 - c. Kimyasal, fiziksel ve biyolojik maddeler ve etkenler ile ilgili gerekli önlemlerin alınması; ve
 - d. İlgili acil durum işletim prosedürlerinin izlenmesi.
4. güvensiz veya sağlıksız olduğunu düşündüğü iş koşullarını bildirecek ve canı veya sağlığı için anlık ve ciddi tehlike oluşturduğunu makul olarak düşündüğü işyeri durumlarından derhâl uzaklaşacaktır;
5. başkalarına saygılı bir şekilde davranacaklar ve kadınlara, engellilere, göçmen işçiler veya çocuklar gibi spesifik gruplara karşı ayrımcılık yapmayacaklardır;
6. Yüklenicinin veya İşverenin diğer personeline yönelik istenmeyen cinsel girişimleri, cinsel talepleri veya cinsel içerikli başka türlü sözlü ya da fiziksel davranışları olarak tanımlanan herhangi bir Cinsel Taciz eyleminde bulunmayacaktır;
7. başkasının cinsel sömürsünden parasal, sosyal ve siyasal olarak faydalanılması dahil olmak ancak bununla sınırlı olmamak üzere cinsel amaçlar için korunmasızlık durumunun, farklı güç

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

veya görevin fiili olarak istismar edilmesi veya istismara teşebbüs edilmesi olarak tanımlanan Cinsel Sömürü, tecavüz, cinsel saldırı eyleminde bulunmayacaktır. Dünya Bankası finansmanı projelerde/faaliyetlerde, cinsel bir kazanım elde etmek amacıyla banka tarafından finanse edilen Mal Tedariki, Yapım İşleri, Danışmanlık ve Danışmanlık Dışı hizmetlere erişim veya bunlardan yararlanma durumu cinsel istismar teşkil eder;

8. sağlık ve güvenlik konuları ile Cinsel Sömürü ve İstismar (CSİ) ve Cinsel Taciz (CT) ile ilgili eğitimler dahil olmak üzere Sözleşmenin çevresel ve sosyal boyutları ile ilgili verilebilecek eğitimleri tamamlayacaktır;
9. bu Davranış Kurallarını ihlal eden durumları bildirecektir; ve
10. bu Davranış Kurallarının ihlal edildiği durumları bize veya Müşteriye ihbar eden veya Proje Şikayet Mekanizmasını kullanan kişilere karşı herhangi bir misillemede bulunmayacaktır.

ENDİŞELERİN BİLDİRİLMESİ

Bir kişinin, bu Davranış Kurallarını ihlal ettiğini düşündüğü veya başka şekilde kendisini endişelendiren bir davranış gözlemlemesi durumunda, ilgili durumu derhal bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirim aşağıdaki yollarla gerçekleştirilebilir:

1. *[Yüklenicinin cinsiyete dayalı şiddet olaylarının ele alınması konusunda deneyim sahibi Sosyal uzmanının veya Sözleşmede böyle bir uzman istenmiyorsa Yüklenici tarafından bu konularla ilgilenmek üzere görevlendirilen kişinin adını giriniz]* ile yazılı olarak [... adresi üzerinden], telefon ile [...] veya yüz yüze [... adresinde] temas kurarak; veya; veya
2. Danışmanın çağrı hattına ulaşmak için [] numarayla arayarak (varsa) ve bir mesaj bırakarak.

Ülke mevzuatı iddiaların bildirilmesini zorunlu kılmadığı sürece kişinin kimliği gizli tutulacaktır. Şikayet veya bildirimler isimsiz olarak da bildirilebilecektir ve bu şikayet veya bildirimler de tam olarak usulüne uygun şekilde değerlendirilecektir. Muhtemel kötü davranış vakalarına ilişkin tüm ihbarları ciddiye alacağız ve gerekli soruşturmayı yaparak gerekli işlemleri yapacağız. Gerektiğinde, iddia edilen olayı yaşayan kişinin desteklenmesine yardımcı olabilecek hizmet sağlayıcılara sıcak bir şekilde yönlendirme sağlanacaktır.

Bu Davranış Kuralları ile yasaklanan bir davranış hakkında iyi niyetli olarak bir endişesini bildiren kişilere karşı hiçbir misillemede bulunulmayacaktır. Bu şekilde bir misilleme bu Davranış Kurallarının ihlalini oluşturur.

DAVRANIŞ KURALLARININ İHLALİNİN SONUÇLARI

Bu Davranış Kurallarının Yüklenici Personeli tarafından ihlali, Sözleşmenin feshine kadar varabilecek ve olayın yasal mercilere taşınmasına yol açabilecek ciddi sonuçlar doğurabilir.

YÜKLENİCİ PERSONELİ İÇİN:

Bu Davranış Kurallarının anladığım bir dilde yazılmış bir nüshasını aldım. Bu Davranış Kuralları ile ilgili bir sorunun olması halinde açıklama talebi için *[Yüklenicinin cinsiyete dayalı şiddet konularının ele alınması konusunda deneyimli iletişim sorumlusunun adını giriniz]* ile temas kurabileceğimi biliyorum.

Yüklenici Personelinin Adı: [adı giriniz]

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

İmza: _____

Tarih: (gün ay yıl): _____

Yüklenici yetkili temsilcisinin imzası:

İmza: _____

Tarih: (gün ay yıl): _____

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF INDUSTRY
AND TECHNOLOGY

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Ek E: Gösterge Niteliğinde Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP) Taslağı

Bir ÇSYP, olumsuz çevresel ve sosyal risklerini ve etkilerini önlemek, dengelemek veya kabul edilebilir seviyelere indirmek amacıyla proje uygulaması veya işletmesi aşamalarında alınacak etki azaltma ve izleme önlemleri ile kurumsal önlemlerden oluşur. ÇSYP aynı zamanda bu önlemlerin uygulanması için gerekli olan önlemleri ve eylemleri de içerir. Borçlu (a) potansiyel olumsuz etkilere karşı gerçekleştirilebilecek müdahaleleri belirler; (b) bu müdahalelerin etkili ve zamanlı bir şekilde yapılabilmesine yönelik gereklilikleri belirler; ve (c) bu gerekliliklerin nasıl yerine getirileceğini açıklar.

ÇSYP'ler ayrı bir doküman olarak hazırlanır. ÇSYP içeriğinde aşağıdakiler yer alır:

(a) Etki Azaltma

- ÇSYP, potansiyel olumsuz çevresel ve sosyal etkileri Kabul edilebilir seviyelere indiren etki azaltma hiyerarşisi doğrultusunda gerçekleştirilecek önlemleri ve eylemleri belirtir. Plan ilgisine göre telafi edici önlemleri de içerir. Spesifik olarak, ÇSYP:
 - (i) öngörülen tüm olumsuz çevresel ve sosyal etkileri tespit eder ve özetler (arazi edinimini, gönülsüz yeniden yerleşimi, işçi ve halk sağlığı ve güvenliğini, kırılgan grupları ve kültürel mirası ilgilendirenler dahil olmak üzere) veya;
 - (ii) ilgili olduğu etkinin türü ve hangi koşullarda gerekli olduğu dahil olmak üzere, her bir etki azaltma önlemini (ve teknik ayrıntılarını) ve gerektiğinde tasarımları, ekipman açıklamaları ve işletme prosedürleri (örneğin sürekli olarak mı, yoksa sadece acil durumlarda mı) ile birlikte özetler;
 - (iii) bu önlemlerin varsa potansiyel çevresel ve sosyal etkilerini tahmin eder; ve proje için gerekli olan diğer etki azaltma planlarını dikkate alır ve bunlarla uyumu sağlar (örneğin, gönülsüz yeniden yerleşim, işgücü, paydaş katılımı veya kültürel miras için).

(b) İzleme

- ÇSYP izleme amaçlarını belirler ve ne tür bir izleme yapılacağını, çevresel ve sosyal değerlendirmede değerlendirilen etkiler ile ÇSYP'deki etki azaltma önlemleri arasındaki bağlantılarını açıklar. Spesifik olarak, ÇSYP'nin izleme bölümü (a) ölçülecek parametreler, kullanılacak yöntemler, örneklem yerleri, ölçüm sıklığı, tespit limitleri (ilgisine göre) düzeltici eylem gerekliliğine işaret edecek eşiklerin tanımlanması dahil olmak üzere, izleme önlemlerinin spesifik bir açıklamasını ve teknik ayrıntılarını; ve (b) izleme ve raporlama prosedürlerini içerir ((i) belirli etki azaltma önlemlerinin uygulanmasını gerektirecek koşulların erken tespiti, ve (ii) etki azaltma eylemlerinin ilerlemesi ve sonuçları için bilgi sağlama amaçları için).

(c) Kapasite geliştirme ve eğitim

- Çevresel ve sosyal proje bileşenlerinin ve etki azaltma önlemlerinin etkili ve zamanlı bir şekilde uygulanmasını desteklemek için, ÇSYP sahadaki sorumlu tarafların veya kurum ya da bakanlık düzeyindeki görev ve kapasitelerin çevresel ve sosyal değerlendirmesini esas alır.
- Spesifik olarak, ÇSYP kurumsal düzenlemelerin spesifik bir açıklamasını sunar, etki azaltma ve izleme önlemlerinden hangi tarafların sorumlu olduğunu belirtir (örneğin işletme,

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

denetleme, yaptırım, uygulamanın izlenmesi, telafi edici eylem, finansman, raporlama ve personel eğitimi).

- Uygulamadan sorumlu kurumlarda çevresel ve sosyal yönetim kapasitesini güçlendirmek için, ÇSYP sorumlu tarafların kurulmasını veya genişletilmesini, personelin eğitilmesini veya etki azaltma önlemlerinin uygulanmasını desteklemek için gerekli olabilecek ilave önlemlerin uygulanmasını önerebilir ve çevresel ve sosyal değerlendirme ile ilgili başka önerilerde bulunabilir.

(d) Uygulama takvimi ve maliyet tahminleri

- Üç boyutun (etki azaltma, izleme ve kapasite geliştirme) tümü için, ÇSYP (a) proje kapsamında uygulanması gereken eylemlere ilişkin kademeleri ve genel proje uygulama planları ile koordinasyonu gösteren bir uygulama takvimi ve (b) ÇSYP'nin uygulanmasına ilişkin sermaye ve cari gider tahminlerini ve finansman kaynaklarını sunar. Bu rakamlar aynı zamanda toplam proje maliyet tablolarına da eklenir.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Ek F: Kùçùk Òlçekli İnşaat ve Rehabilitasyon Faaliyetleri için ÇSYP Kontrol Listesi

BÖLÜM 1: Genel Proje ve Saha Bilgileri

GENEL		
Ülke	Türkiye	
Proje Başlığı		
Projenin ve faaliyetin kapsamı		
SAHA AÇIKLAMASI		
Saha adı		
Saha yerinin açıklaması		Ek 1: Saha haritası [] Var [] Yok
Arazi kime ait?		
Coğrafi, fiziksel, biyolojik, jeolojik, hidrografik ve sosyo-ekonomik bağlamın açıklaması		
Hastaneler, sağlık birimleri, okullar, evler gibi en yakın hassas alıcıların yerleri ve mesafeler?		
Özellikle agregalar, su, taş olmak üzere potansiyel malzeme kaynaklarının yerleri ve mesafeler		
MEVZUAT		
Kanalizasyon sistemi, elektrik, su şebekesi gibi proje tarafından kullanılan altyapılar		
Proje faaliyeti için geçerli olan ulusal ve yerel mevzuat ve izinler (örneğin 1/1000 veya 1/5000 ölçekli nazım plan düzenlemeleri, inşaat izni, iskan izni, vb.),		
HALKIN KATILIMI		
Halkın katılımı toplantısı ne zaman / nerede gerçekleşti?		
Paydaşların gündeme getirdiği sorunların ve endişelerin kısa özeti		

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

BÖLÜM 2: Çevresel / Sosyal Tarama

ÇEVRESEL/SOSYAL TARAMA			
Saha faaliyeti aşağıdakilerden herhangi birini içerecek mi?	Faaliyet/Konu	Durum	Tetiklenen Eylemler
	A. Bina rehabilitasyonu ve küçük yeni inşaatlar	[] Evet [] Hayır	Evet ise, bakınız aşağıdaki Bölüm A
	B. Ayrı atıksu arıtma sistemi	[] Evet [] Hayır	Evet ise, bakınız aşağıdaki Bölüm B
	C. Tehlikeli veya toksik maddeler ⁶	[] Evet [] Hayır	Evet ise, bakınız aşağıdaki Bölüm E
	D. Trafik ve Yaya Güvenliği	[] Evet [] Hayır	Evet ise, bakınız aşağıdaki Bölüm H

BÖLÜM 3: Etki Azaltma Önlemleri

FAALİYET	PARAMETRE	ETKİ AZALTMA ÖNLEMLERİ KONTROL LİSTESİ
0. Genel Koşullar	Tasarım/Planlama Konuları Bildirim, İşçi Güvenliği, Halk Sağlığı ve Güvenliği ve Kaynak Verimliliği	(a) Yerel inşaat ve çevre makamları ve topluluklar, yaklaşan faaliyetler hakkında bilgilendirildi (b) Halk çalışmalar hakkında medyada ve / veya kamuya açık alanlarda (inşaat sahası dahil) uygun bildirim yoluyla bilgilendirildi, ayrıca COVID19 pandemisiyle ilgili alınan önlemler konusunda da bildirildi. (c) İnşaat ve / veya yenileme için yasal olarak gerekli tüm izinler alındı (d) Tüm faaliyetler, hem İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kanununa (30 Haziran 2012 tarihli ve 28339 sayılı Resmi Gazete) hem de ilgili düzenlemelere ve Dünya Bankası Grubu'nun ÇSG Kılavuzuna uygun olarak uygulanacaktır. (e) Yüklenici, tüm işlerin güvenli ve disiplinli bir şekilde yürütüleceğini ve komşu halk ve çevre üzerindeki riskleri en aza indirecek şekilde tasarlandığını resmi olarak kabul eder (f) Yüklenici, işçiler için güvenli bir çalışma ortamı sağlayacak ve uluslararası en iyi uygulamalar ve Türkiye'deki mevzuat doğrultusunda uygun kişisel koruyucu ekipman (KKD) sağlayacaktır (her zaman baret takılacak, gerektiğinde maskeler ve

⁶ Zehirli / tehlikeli maddeler arasında, bunlarla sınırlı olmamak üzere, asbest, toksik boyalar, zararlı solventler, kurşun boyanın çıkarıcı vb. yer alır.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

FAALİYET	PARAMETRE	ETKİ AZALTMA ÖNLEMLERİ KONTROL LİSTESİ
		emniyet gözlükleri, emniyet kemeri, emniyet botları vs. kullanılacak). Yükleniciler, Sağlık Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın COVID19 kapsamında alınan önlemlerin uygulamasından da sorumlu olacaktır. (g) Yüklenici, işçi sağlığı ve iş güvenliğinden sorumlu ilgili sertifika ve deneyime sahip personeli görevlendirecektir (h) İnşaat işleri başlamadan önce, yapılacak tüm işler için bir Risk Değerlendirme çalışması uygulanacaktır. İlgili prosedürler ve planlar ("Acil Durum Planları" dahil) uygulamaya konulacaktır. Hem Risk değerlendirmesi hem de Acil Durum Eylem planları COVID19 ve diğer olası salgın hastalıklara ilişkin riskleri de ele alacaktır. (i) Sahaların uygun şekilde işaretlenmesi sağlanacak ve daha sonra işçiler, izlenecek temel kurallar ve düzenlemeler hakkında bilgilendirilecektir (j) Çalışanlara, çalışma sahası ve yapılacak işler ile ilgili olası riskleri gösteren İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) eğitimleri ve iş güvenliği toplantıları yapılacaktır. (k) Hem eğitimler hem de olaylar (ölümler, zaman kaybına yol açan olaylar, dökülmeler, pandemi veya salgın hastalıklar, sosyal gerginlik, yangın vb. dahil önemli olaylar) kaydedilecektir (l) Yüklenici, önemli bir olayın gerçekleşmesi olması durumunda Kalkınma Ajanslarını 3 iş günü içinde bilgilendirecektir. Kalkınma Ajansları 3 iş günü içinde önemli olayları (kazalar, dökülmeler, ölümler, vb.) Dünya Bankası'na bildirecek ve 30 iş günü içinde düzeltici eylem planıyla birlikte bir olay inceleme raporunu Dünya Bankası'na gönderecektir. (m) Alt hibe kullanıcısı, yeni yapıların tasarım ve inşası ile mevcut yapıların yenileme çalışmalarına evrensel erişim⁷ kavramını uygulayacaktır. (n) Faal durumdaki kamu binalarında inşaat veya yenileme çalışmaları yapılırsa ve bu binaya erişim binaların diğer girişlerine yönlendirilirse, evrensel erişim uygulamaları dikkate alınarak gerekli yapılar oluşturulacak / inşa edilecek / kurulacaktır. (o) İnşaat veya yenileme işleri kamuya açık binalar ile ilgili ise (çocuk bakım tesisleri vb.), ulusal mevzuatın (Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik 12 Aralık 2007 tarihli 26735 sayılı Resmi Gazete) ve uluslararası kabul görmüş can ve yangın güvenliği standartlarının uygulanması yoluyla yangınların başlamasını önleyecek şekilde tasarlanacaktır. (p) Alt hibe kullanıcısı ve Yüklenici, enerji su ve hammaddelerinin ve diğer kaynakların verimli tüketimini sağlamak için teknik ve mali olarak uygulanabilir önlemleri uygulayacaktır. (q) Yapılar (örn. kreş tesisleri veya pazar alanları) depreme karşı dayanıklılık açısından kontrol edilecektir . 14.07.2007 tarih ve 26582 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik" ile 18.03.2018 tarih ve 30364 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Türkiye Yapı Kanunu" hükümleri kesinlikle uyulacaktır.

⁷ Evrensel erişim, farklı durumlarda ve çeşitli koşullar altında her yaş ve yetenek düzeyindeki tüm insanlara engelsiz erişim anlamına gelir.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

FAALİYET	PARAMETRE	ETKİ AZALTMA ÖNLEMLERİ KONTROL LİSTESİ
A. Genel Rehabilitasyon ve/veya İnşaat Faaliyetleri	Hava Kalitesi	(a) Yıkım durumunda, birinci katın üzerindeki yüksekliklerde moloz olukları kullanılmalı, molozlar kontrollü alanda tutulmalı ve moloz tozunu azaltmak için su püskürtülmelidir. (b) Kazı sırasında basınçlı havalı delme işlemi yapılması durumunda, sürekli su püskürtme ve / veya sahaya toz perde muhafazalarının monte edilmesi yoluyla toz bastırılacaktır (c) Tozu en aza indirmek için çevre molozdan arındırılacaktır (kaldırımlar, yollar) (d) Sahada inşaat malzemeleri / atık malzemeler açıkta yakılmayacaktır (e) Şantiyelerde inşaat araçları gereksiz yere rölantide çalıştırılmayacaktır
	Gürültü	(a) Yenileme ve / veya inşaat çalışmaları sırasında, gürültü ilgili mevzuatta belirtilen belirli saatler ile sınırlandırılacaktır (b) İşletim sırasında jeneratörlerin, hava kompresörlerinin ve diğer elektrikli mekanik ekipmanların motor kapakları kapatılmalı ve ekipman konut yerlerinden mümkün olduğunca uzağa yerleştirilmelidir
	Su Kalitesi	(a) Sahada uygun erozyon ve sediman kontrol önlemlerini oluşturacaktır; örneğin sedimanın sahadan çıkmasını ve yakındaki yüzey akışlarında aşırı bulanıklığa neden olmasını önlemek için saman balyaları ve / veya silt çitleri
	Atık yönetimi	(a) Tüm faaliyetlerden beklenen tüm büyük atık türleri için atık toplama ve bertaraf yolları ve sahaları belirlenecektir (b) Katı atıklar çevre mevzuatına uygun olarak toplanacak ve bertaraf edilecektir (c) Atıkların tasarlandığı gibi uygun şekilde yönetildiğinin kanıtı olarak atık bertaraf kayıtları tutulacaktır. (d) Mümkün olduğunda, yüklenici uygun ve uygulanabilir malzemeleri yeniden kullanacak ve geri dönüştürecektir. (e) Kişisel hijyen malzemesi / ekipman atıkları (tek kullanımlık maske, eldiven gibi), Yönetimde COVID-19 Tedbirlerine ilişkin ÇŞB'nin 2020/12 Kişisel Hijyen Ekipman Atıkları Genelgesi uyarınca toplanacak, geçici olarak depolanacak, taşınacak ve atık işleme tesislerine teslim edilecektir.
	İşgücü sorunları ve İşgücü Yönetimi (Enfekte bölgelerden gelen işçiler; İş arkadaşları enfekte olanlar; Topluma / genel halka enfeksiyon bulaştıran işçiler)	(a) İnşaat / yenileme sahasının içinde ve dışında hareketi en aza indirmenin / kontrol etmenin yollarını düşünün. (b) İşçiler şantiyede barındırılıyorsa, onlardan inşaat / tadilat sahası dışındaki insanlarla teması en aza indirmelerini isteyin veya sözleşmeleri süresince şantiyeden ayrılma haklarını yasaklanmalıdır (c) İşçilerin işe başlamadan önce işe uygun olduklarını doğrulamak için prosedürler uygulanmalı, altta yatan sağlık sorunları olan veya başka bir şekilde risk altında olabilecek işçilere özel ödeme yapılmalıdır (d) Sahaya giren işçilerin ve diğer kişilerin sıcaklıklarını kontrol edilmeli ve kaydedilmeli veya girmeden önce veya girerken kendi kendine bildirim yapılmasını istenmelidir (e) İşe başlamadan önce, öksürük göğü kuralları, el hijyeni ve uzaklaşma önlemleri dahil COVID-19'a özgü hususlara odaklanarak işçilere günlük brifingler sağlanmalıdır. (f) İşçilerin olası semptomları (ateş, öksürük) kendi kendilerine izlemelerini ve semptomları varsa veya kendilerini iyi hissetmiyorlarsa amirlerine rapor etmelerini istenmelidir.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

FAALİYET	PARAMETRE	ETKİ AZALTMA ÖNLEMLERİ KONTROL LİSTESİ
		(g) Etkilenen bir bölgeden veya enfekte bir kişiyle temas halinde olan bir işçinin 14 gün boyunca siteye girmesini önlenmelidir. (h) Hasta bir işçinin sahaya girmesini önlemek, gerekirse yerel sağlık tesislerine yönlendirmek veya 14 gün boyunca evde izole edilmesini istenmelidir. (i) istihdam sırasında proje çalışanları ile paylaşılacak davranış kuralları hazırlanmalıdır. (j) İşçinin şikayet mekanizmasının iletişim bilgileri sağlanacaktır. İşçiler, COVID-19 ile ilgili endişelerini bildirmek için mevcut proje şikayet mekanizmasını kullanmaya teşvik edilmelidir. (k) İşçileri bilgilendirmek / eğitmek gibi uygun önlemleri olarak, Yüklenicilerin yürürlükte bir davranış kuralına sahip olmasını ve GRM'den haberdar olmasını sağlayarak cinsiyete dayalı şiddetten kaçınılmazdır..
	İş sağlığı ve güvenliği (İşçi Güvenliği ve COVID-19 maruziyet endişeleri)	(a) Tüm faaliyetler, İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası (30 Haziran 2012 tarihli 28339 sayılı Resmi Gazete) ve ilgili yönetmelikleri ve ayrıca Dünya Bankası Grubu'nun ÇSG Yönergelerine uygun olarak uygulanacaktır. (b) Yüklenici, tüm işlerin güvenli ve disiplinli bir şekilde yürütüleceğini ve komşu sakinler ve çevre üzerindeki riskleri en aza indirecek şekilde tasarlandığını resmi olarak kabul eder. (c) Yüklenici, işçiler için güvenli bir çalışma ortamı sağlayacak ve Sağlık Bakanlığı tarafından sağlanan COVID-19 ile ilgili sağlık ve güvenlik önlemleri dahil olmak üzere uluslararası en iyi uygulama ve Türk Mevzuatına uygun kişisel koruyucu ekipman (KKD) sağlayacaktır ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (her zaman baretler, gerektiğinde maskeler ve güvenlik gözlükleri, koşum takımları ve güvenlik botları vb.). Yerel sağlık otoriteleri ile işbirliği içinde, o sağlık personeli, ilk yardım tesisleri, revir, ambulans hizmetleri ve belirtilen diğer tıbbi hizmetler, tesiste ve herhangi bir konaklama yerinde her zaman mevcut olacaktır. Projenin hasta işçileri yerel sağlık hizmetlerine sevk etmesi gerektiğinde / gerektiğinde (projenin sınırlı kapsamı göz önüne alındığında), en azından yerel hizmetlerle mutabık kalınan iletişim yollarını ve hasta işçiyi hastaneye nakletmenin yollarını belirlemek için hazırlık yapılmalıdır. tıbbi tesis, yerel hizmetler tarafından sağlanacak hizmetlerin kapsamı. (d) Yüklenici, iş sağlığı ve güvenliğinden sorumlu ilgili sertifika ve deneyime sahip personeli görevlendirecektir. (e) Çalışmalar başlamadan önce, yapılacak tüm işler için bir Risk Değerlendirme çalışması yapılacaktır. İlgili prosedürler ve planlar ("Acil Durum Planları" dahil) uygulamaya konulacaktır. Hem Risk değerlendirmesi hem de Acil Müdahale Planları, COVID-19 risklerini ve diğer bulaşıcı hastalık risklerini uygun şekilde dikkate alacaktır. (f) Alanların uygun şekilde işaretlenmesi sağlanacak ve ardından işçilere uyacakları temel kurallar ve düzenlemeler hakkında bilgi verilecektir. (g) İşyeri ve yapılacak işler ile ilgili olası riskleri belirten davranış kuralları da dahil olmak üzere çalışanlara İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) eğitimleri ve araç kutusu görüşmeleri verilecektir. Bunlar, COVID-19 semptomları, nasıl korunacakları ve semptomlar ortaya çıktığında ne yapılacağı konusunda işçilere düzenli eğitimleri içerecektir.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

FAALİYET	PARAMETRE	ETKİ AZALTMA ÖNLEMLERİ KONTROL LİSTESİ
		(h) Hem eğitimler hem de olaylar (ölümler, kayıp zamanlı olaylar, dökülmeler, yangın, salgın veya bulaşıcı hastalık salgınları, sosyal huzursuzluk vb. dahil önemli olaylar) kaydedilecektir. (a) Sağlık Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Dünya Sağlık Örgütü'nün rehberlik, talimat ve tavsiyeleri takip edilecek ve gerek çalışanların iş sağlığı ve güvenliği gerekse işyerleri için gerekli tüm tedbirler alınacaktır, COVID-19 dahil olmak üzere başka herhangi bir pandemik / bulaşıcı hastalık salgını durumunda.
B. Atıksu arıtma sistemi	Su Kalitesi	(l) İnşaat / inşaat sahalarından (kurulum veya yeniden yapılanma) sıhhi atıkların ve atık suların taşınmasına ilişkin yaklaşım yerel yetkililer tarafından onaylanmalıdır. (m) Bireysel atıksu sistemlerinden çıkan sular alıcı su ortamlarına deşarj edilmeden önce, atıksu kalitesi ve atıksu arıtma ile ilgili olarak ulusal mevzuatta ve Dünya Bankası'nın ÇSG Kılavuzunda belirtilen daha sıkı kalite kriterlerini karşılayacak şekilde artırılmalıdır (n) Yeni atık su sistemlerin izlenecektir (o) Saha / inşaat araçları ve makineleri, sadece su akışı doğal yüzey su kütlelerini kirlenmeyeceği belirlenmiş alanlarda yıkanacaktır.
C. Zehirli maddeler	Asbest yönetimi	(a) Proje sahasında asbest varsa, tehlikeli madde olarak açıkça işaretlenmelidir. (b) Mümkün olduğu durumlarda, asbest maruziyeti en aza indirmek için uygun şekilde muhafaza edilecek ve mühürlenecektir. (c) Eğer sökülmesi gerekiyorsa, söküm öncesinde asbest tozunu en aza indirmek için ıslatıcı bir madde uygulanacaktır (d) Asbest kalifiye ve deneyimli profesyoneller tarafından işlenecek ve bertaraf edilecektir (e) Asbest malzemesi geçici olarak depolanacaksa, atıklar kapalı muhafazaların içine güvenli bir şekilde tutulmalı ve uygun şekilde işaretlenmelidir. Siteden izinsiz olarak çıkarılmasına karşı güvenlik önlemleri alınacaktır (f) Çıkarılan asbest tekrar kullanılmayacak ve ulusal mevzuata uygun olarak lisanslı bir tesiste bertaraf edilecektir.
	Zehirli / tehlikeli atık yönetimi	(a) Tüm tehlikeli veya toksik maddelerin yerinde geçici olarak depolanması, bileşim, özellik ve taşıma bilgilerinin ayrıntıları ile etiketlendiği güvenli kaplar içerisinde gerçekleştirilecektir. (b) Tehlikeli madde kapları, dökülmeyi ve sızmayı önlemek için sızdırmaz bir kaba yerleştirilmelidir. (c) Atıklar özel lisanslı taşıyıcılar tarafından taşınacak ve lisanslı bir tesiste bertaraf edilecektir. (d) Toksik içerikli veya solventli boyalar veya kurşun bazlı boyalar kullanılmayacaktır. (e) Yenileme ve inşaat sırasında ortaya çıkan atık / kullanılmış flüoresan lambalar lisanslı bir tesiste bertaraf edilecektir
D Trafik ve Yaya Güvenliği	İnşaat faaliyetlerinin kamu trafiği ve yayalar için doğrudan veya dolaylı olarak yol açtığı tehlikeler	(a) Yüklenci, ulusal düzenlemelere uygun olarak, inşaat sahasının düzgün bir şekilde emniyete alınmasını ve inşaatla ilgili trafiğin düzenlenmesini sağlayacaktır. Bu aşağıdakileri içerecektir (bunlarla sınırlı olmamak üzere): Tabelalar, uyarı işaretleri, bariyerler ve trafik yönlendirmeler: saha açıkça görülebilecek ve halk olası tüm tehlikeler hakkında uyarılacaktır

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

FAALİYET	PARAMETRE	ETKİ AZALTMA ÖNLEMLERİ KONTROL LİSTESİ
		- Özellikle saha erişimi ve sahaya yakın yoğun trafik için olmak üzere saha trafik yönetim sistemi ve personel eğitimi. İnşaat trafiğinin yaya trafiği ile kesiştiği yerlerde, yayalar için güvenli geçiş imkanlarının ve geçitlerin sağlanması - Çalışma saatlerinin yerel trafik düzenine göre ayarlanması, örn. yoğun saatlerde veya hayvan hareketlerinin olduğu saatlerde önemli ulaşım faaliyetlerinden kaçınmak - Halkın güvenli ve rahat bir şekilde geçişlerinin sağlanması için gerekirse, eğitilmiş ve görünür personel tarafından aktif trafik yönetimi - Yenileme çalışmaları sırasında binaların halka açık kalmaya devam etmesi durumunda, evrensel erişim uygulamaları da göz önünde bulundurularak ofis tesislerine, mağazalara ve konutlara güvenli ve sürekli erişimin sağlanması

BÖLÜM 4: İzleme Planı

Aşama		Ne (İzlenecek parametre ne?)	Nerede (Parametre nerede izlenecek?)	Nasıl (Parametre nasıl izlenecek?)	Ne Zaman (Sıklık derecesini belirtiniz / ya da sürekli mi?)	Neden (Parametre neden izleniyor?)	Maliyet (proje bütçesine dahil değilse)	Kim (İzlemeden kim sorumlu olacak?)
Faaliyet hazırlığı sırasında (<i>inşaat öncesi</i>)								
Faaliyet uygulaması sırasında (<i>inşaat</i>)								

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Ek G: Kaynak Listesi: COVID-19 Rehberi

DSÖ Rehberi

Kamuoyu için Tavsiye

- Sosyal mesafe, solunum hijyeni, kendi kendine karantina ve tıbbi tavsiye istemek dahil olmak üzere halk için DSÖ tavsiyelerine şu DSÖ web sitesinde danışılabilir:
- <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public>

Teknik Rehberlik

- Yeni koronavirüs (nCoV) enfeksiyonundan şüphelenildiğinde sağlık bakımı sırasında enfeksiyon önleme ve kontrol, 19 Mart 2020'de yayınlandı
- Üye Devletlere Hijyen Uygulamalarını İyileştirme Önerileri, 1 Nisan 2020'de yayınlandı
- 28 Mart 2020'de yayınlanan Şiddetli Akut Solunum Enfeksiyonları Tedavi Merkezi
- Sağlık tesislerinde enfeksiyon önleme ve kontrol (sınırlı kaynaklara sahip ortamlara odaklanarak), 2018'de yayınlandı
- Koronavirüs hastalığı 2019 (COVID-19) ile ilgili, 18 Mart 2020'de yayınlanan laboratuvar biyogüvenlik kılavuzu
- Laboratuvar Biyogüvenlik Kılavuzu, 3. baskı, 2014'te yayınlandı
- Örnek toplama ve sevkiyat dahil olmak üzere COVID-19 için laboratuvar testleri 19 Mart 2020'de yayınlandı
- 21 Mart 2020'de yayınlanan 4C İletim Senaryolarına Göre Önceliklendirilmiş Laboratuvar Test Stratejisi
- 24 Mart 2020'de yayınlanan COVID-19 bağlamında bir cesedin güvenli yönetimi için Enfeksiyon Önleme ve Kontrol
- 11 Şubat 2020'de yayınlanan COVID-19 salgını ile ilgili olarak yolcuların ülkelerine geri gönderilmesi ve karantinaya alınması için önemli hususlar
- Kamp dışı ortamlarda mülteciler ve göçmenler için COVID-19'un hazırlığı, önlenmesi ve kontrolü, 17 Nisan 2020'de yayınlandı
- Koronavirüs hastalığı (COVID-19) salgını: 18 Mart 2020'de yayınlanan iş sağlığı ve güvenliği için önemli hususlar da dahil olmak üzere sağlık çalışanlarının hakları, rolleri ve sorumlulukları
- 4 Nisan 2020'de yayınlanan COVID-19 tedavi merkezleri için oksijen kaynakları ve dağıtımı
- 16 Mart 2020'de yayınlanan Risk İletişimi ve Topluluk Katılımı (RCCE) Eylem Planı Rehberi COVID-19 Hazırlık ve Müdahale
- 19 Mart 2020'de yayınlanan koronavirüs hastalığı (COVID-19) için kontrol altına alma bağlamında bireylerin karantinasına ilişkin hususlar
- Sağlık tesisi ve toplumda COVID-19 vaka yönetimi için operasyonel hususlar, 19 Mart 2020'de yayınlandı
- 27 Şubat 2020'de yayınlanan koronavirüs hastalığı 2019 (COVID-19) için kişisel koruyucu ekipmanın akılcı kullanımı
- 19 Mart 2020'de yayınlanan işyerinizi COVID-19'a hazırlama
- COVID-19 için su, sanitasyon, hijyen ve atık yönetimi, 19 Mart 2020'de yayınlandı
- Sağlık hizmetleri faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların güvenli yönetimi, 2014 yılında yayınlanmıştır

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

- 19 Mart 2020'de yayınlanan yeni koronavirüs (COVID-19) salgını bağlamında toplumda, evde bakım sırasında ve sağlık hizmeti ortamlarında maske kullanımına ilişkin tavsiyeler
- 26 Mart 2020'de yayınlanan COVID-19 salgını sırasında Engellilik Hususları

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF INDUSTRY
AND TECHNOLOGY

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Dünya Bankası Grubu Rehberliği

- Teknik Not: 20 Mart 2020'de yayınlanan, halka açık toplantıların yapılmasında kısıtlamalar olduğunda Dünya Bankası destekli operasyonlarda Halkın Katılımı ve Paydaş Katılımı
- Teknik Not: 25 Mart 2020'de yayınlanan COVID-19 Operasyonlarına Yardımcı Olmak İçin Askeri Kuvvetlerin Kullanımı
- ESF / Koruma Önlemleri Ara Not: 7 Nisan 2020 tarihinde yayınlanan İnşaat / İnşaat İşleri Projelerinde COVID-19 Hususları
- Mart 2020'de yayınlanan HNP COVID Müdahale Operasyonları için SEA / H Teknik Notu
- İşyerinde COVID-19'un Sağlık Risklerini Önleme ve Yönetme Konusunda IFC Müşterileri için Geçici Tavsiye, 6 Nisan 2020'de yayınlandı
- 6 Nisan 2020'de yayınlanan COVID-19 Bağlamında İşçileri Destekleme Konusunda IFC Müşterileri için Geçici Tavsiye
- Kriz Müdahalesinde Şirket Liderliği için IFC İpucu Sayfası: COVID-19 Salgınıyla Yüzleşmek, 6 Nisan 2020'de yayınlandı
- 30 Nisan 2007'de yayınlanan Sağlık Tesisleri için WBG EHS Kılavuzları

ILO Rehberliği

- 23 Mart 2020'de yayınlanan ILO Standartları ve COVID-19 SSS (uluslararası çalışma standartları ve COVID-19 ile ilgili en sık sorulan soruların yanıtlarının bir derlemesini sağlar)

MFI Rehberliği

- COVID-19 Salgını Sırasında ADB Bulaşıcı Tıbbi Atıkları Yönetiyor
- COVID-19 Üzerine Altyapı Projeleri için IDB Invest Rehberi: Hızlı Bir Risk Profili ve Karar Çerçevesi
- 31 Mart 2020'de yayınlanan işverenler için KfW DEG COVID-19 Rehberi
- 23 Mart 2020'de yayınlanan İşverenler için CDC Group COVID-19 Rehberi

Ek H: Mevcut Tesisler için Çevresel ve Sosyal Tarama Formları

Çevresel ve Sosyal Değerlendirme Tarama Formu ve Çevresel ve Sosyal Form (mevcut tesisler için kullanılacak) aşağıda verilmiştir.

ÇEVRESEL VE SOSYAL DEĞERLENDİRME TARAMA FORMU			
(Kalkınma Ajansları tarafından doldurulacak)			
Alt Proje Sahibi / Geliştirici:			
Alt Proje Adı:			
Kısa Açıklama	Alt projenin kısa açıklaması (alt projenin niteliği, alt projenin maliyeti, fiziksel boyutlar [tesis alanı, yıllık üretim, vb.], herhangi bir mülkiyet transferi veya devam eden faaliyetler olup olmadığı, genişletme planları [yeni yatırımın niteliği, tür veya üretim kapasitesi değişikliği] veya yeni inşaat: üretim üzerindeki tahmini potansiyel etki)		
Çevre ve Şehircilik Bakanlığına Göre Tarama Kategorisi – Türkiye'deki ÇED Mevzuatı	EK-II []		
	EK DIŞI []		
Türkiye'deki mevzuata göre Çevre İzni	Çevresel İzin Gerekli []		
	RESMİ ONAY GEREKLİ DEĞİL []		
DB ÇS Politikasına göre tarama Kategorisi	AŞAĞIDAKİ DURUMLARDA FİNANSE EDİLEMEZ	"ORTA RİSKLİ"	"DÜŞÜK RİSKLİ"

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

	"Yüksek Riskli" / "Önemli Riskli" []	[]	[]
	ÇSYÇ Ek-A kapsamında []		
	Alt projenin biyolojik çeşitlilik üzerinde etkisi var ve bir doğal ve kritik habitatta yer alıyor []		
	Alt proje arazi edinimi, arazi kullanımına ilişkin kısıtlamalar ve gönülsüz yeniden yerleşim içeriyor []		
	Alt projenin kültürel miras üzerinde etkisi var []		
	Alt proje Dünya Bankası'nın Uluslararası Su Yolları Politikasını tetikliyor []		
	Alt proje gayrimenkul alımı ve büyük inşaat işleri içeriyor []		
	Alt proje 18 yaşın altındaki kişilerin istihdamını içeriyor []		
	Alt projede yaş tarama prosedürü yok []		
	Alt proje, yazılı iş sözleşmesi olmaksızın işçi çalıştırıyor []		
	Alt proje İSG gerekliliklerini karşılamıyor		
Çevresel ve Sosyal Değerlendirme için Sonraki Adımlar (alt proje uygun ise)	ÇÇYP var []	ÇSYP yok []	ÇD Belgesi Gerekli Değil (sadece "Düşük Riskli" alt projeler için) []
	ÇSYP yeterli []	ÇSYP gerekli []	
	ÇSYP yeterli değil, revize edilmesi gerekiyor []	Çevresel Kontrol Listesi Gerekli []	
ÇSYP / ÇSYP Kontrol Listesi Açıklama Tarihi			Gerekli DEĞİL (sadece "Düşük Riskli" alt projeler için) []
ÇSYP'yi / ÇSYP Kontrol Listesini iyileştirmek için ilave görüşler			
Yeni istihdam öngörülüyor mu? EVET ise, kaç kişi (cinsiyet dağılımı ile birlikte)?			
Dikkat edilmesi gereken başka çevresel veya sosyal konular var mı? EVET ise, lütfen açıklayınız			
TARİH:			
KALKINMA AJANSI PROJE SORUMLUSU		ALT HİBE KULLANICISI	
İMZALAR:		İMZALAR:	

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

MEVCUT TESİSLER İÇİN ÇEVRESEL VE SOSYAL FORM					
(alt proje sponsorları/TUO'leer tarafından doldurulacak)					
Alt proje sponsoru:					
Alt proje adı:					
Yeri	Organize Sanayi Bölgesi	[]			
	Sanayi Parseli	[]			
	Diğer (lütfen açıklayınız):	[]			
Arazi edinimi söz konusu mu?	HAYIR []	EVET []	EVET ise, lütfen açıklayınız		
Proje makine / ekipman yatırımı içeriyor mu?	HAYIR []	EVET []	EVET ise, lütfen potansiyel çevresel ve sosyal etkiler bakımından açıklayınız		
Proje kapsamında inşaat / yenileme faaliyeti bulunuyor mu?	HAYIR []	EVET []	EVET ise, lütfen potansiyel çevresel ve sosyal etkiler bakımından açıklayınız		
Alt hibe yeni bir iş alanını veya üretim türünü destekleyecek mi (devam eden faaliyetlerden farklı olarak)?	HAYIR []	EVET []	EVET ise, lütfen kısaca açıklayınız		
Geçerli Çevre İzinleri	ÇED Olumlu veya ÇED Gerekli Değil	EVET []	HAYIR []	İLGİLİ DEĞİL []	
	Çevre izni	EVET []	HAYIR []	İLGİLİ DEĞİL []	BAŞVURU YAPILDI []
	İzin hava emisyonlarını kapsıyor	EVET []		İLGİLİ DEĞİL []	
	İzin çevresel gürültüyü kapsıyor	EVET []		İLGİLİ DEĞİL []	
	İzin atıksu deşarjını kapsıyor	EVET []		İLGİLİ DEĞİL []	
	İzin atık deplamayı kapsıyor	EVET []		İLGİLİ DEĞİL []	
	İzin derin deniz deşarjını kapsıyor	EVET []		İLGİLİ DEĞİL []	
	Atıksu Bağlantısı	EVET []	HAYIR []	İLGİLİ DEĞİL []	SÜRESİ SONA ERDİ
	Tehlikeli Atık Depolama (Geçici)	EVET []	HAYIR []	İLGİLİ DEĞİL []	SÜRESİ SONA ERDİ
	Tehlikeli Atık Transferi	EVET []	HAYIR []	İLGİLİ DEĞİL []	SÜRESİ SONA ERDİ
Bekleyen çevresel para cezası veya devam eden bir dava / soruşturma var mı??	Diğer (lütfen açıklayınız): EVET []	HAYIR []	EVET ise, lütfen açıklayınız		
İş Müfettişliği tarafından hazırlanan denetim raporu veya verilen para cezası var mı?	Diğer (lütfen açıklayınız): EVET []	HAYIR []	EVET ise, lütfen açıklayınız		

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Mevcut çalışan sayısı (cinsiyet dağılımı ile birlikte)	
Tüm çalışanlar yazılı iş sözleşmeleri kapsamında kayıtlı olarak ile çalıştırılıyor mu?	
İşçiler için istihdam yaşı doğrulama prosedürü var mı? Açıklayınız.	
Alt projede 18 yaşın altındaki kişiler çalıştırılıyor mu?	
Tesis, ulusal düzenlemelere göre İSG yükümlülüklerini yerine getiriyor mu?	
Alt proje kapsamında, işyerinde ölüm, kaza veya yaralanma olayı bildirildi mi? EVET ise, açıklayın ve kaç tane olduğunu belirtin?	
Yeni istihdam öngörülüyor mu? EVET ise, kaç kişi (cinsiyet dağılımı ile)?	
TARİH: ALT HİBE KULLANICISI	
İMZALAR:	

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Ek I: Bileşen 1 kapsamında finanse edilecek potansite faaliyetler listesi ve gösterge niteliğinde risk kategoriler

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
TARIM, ORMANCILIK VE BALIKÇILIK					
1	A	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	Uygun	* toprak erozyonu / arazi bozulması * geçim kaynakları ile ilgili etkiler * biyolojik çeşitlilikle ilgili etkiler * Tarımsal akıntı * tarımsal kimyasal kullanım	Orta: Küçük ölçekli tarım alt projeleri, doğal yaşam alanlarının dönüştürülmesi yoluyla kurulmamışlarsa tarım ilacı kullanmazlar ve çevre üzerinde başka olumsuz etkileri (aşırı yer veya yüzey suyu kullanımı vb.) Yoktur. 1. Tarım, bahçecilik, üzüm bağları ve meyve bahçeleri (küçük ölçekli 5 ha) 2. Çiftlik hayvanları (küçük ölçekli - 10 baştan az sığır, küçük sığır veya 500 kanatlı) 3. Avlanmaya izin verilmez
2	A	Ormancılık ile endüstriyel ve yakacak odun üretimi	Uygun	* toprak erozyonu / arazi bozulması * geçim kaynakları ile ilgili etkiler * biyolojik çeşitlilikle ilgili etkiler	Orta
3	A	Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	Uygun	* geçim kaynakları ile ilgili etkiler * su ekosistemlerinin bozulması * su kirliliği	Orta
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI					
5	B	Kömür ve linyit çıkartılması	Uygun Değil		
6	B	Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı	Uygun Değil		

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
7	B	Metal cevherleri madenciliği	Uygun Değil		
8	B	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	Uygun Değil		
9	B	Madenciliği destekleyici hizmet faaliyetleri	Uygun Değil		
İMALAT					
10	C	Gıda ürünlerinin imalatı	Uygun	* atık bertarafı * enerji tüketimi * iş sağlığı ve güvenliği sorunları	Orta: yeni bir işleme tesisi kurulursa Düşük: küçük atölyeler
11	C	İçeceklerin imalatı	Uygun	* atık bertarafı * iş sağlığı ve güvenliği sorunları * enerji tüketimi * kimyasal kullanım	Orta: yeni bir tesis kurulursa Düşük: küçük atölyeler
12	C	Tütün ürünleri imalatı	Uygun Değil		
13	C	Tekstil ürünlerinin imalatı	Uygun	* atık bertarafı * hava emisyonları ve gürültü * iş sağlığı ve güvenliği sorunları	Düşük: herhangi bir yenileme yapılmadan makine değişimi, tekstil ürünlerinin dikilmesi vb. Orta: yenileme ile yeni bir hat / ürün kuruldu ise Önemli: boyama gibi yüksek etkili prosesler dahil edilmiş / yeni oluşturulmuş ise.

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
14	C	Giyim eşyalarının imalatı	Uygun	* atık bertarafı *Tehlikeli maddeler *gürültü, ses * iş sağlığı ve güvenliği sorunları	Orta: yeni bir tesis kurulursa Düşük: mevcut tesisler, atölye atölyeleri, küçük terziler
15	C	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *güvenlik sorunları * atık su üretimi ve bertarafı * kimyasal kullanımı	Düşük: Dikişli deri ürünleri Orta: yeni bir hat / ürün veya büyük ölçekli kapasite artarsa Önemli: Büyük ölçekli entegre deri üretim tesisi
16	C	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *güvenlik sorunları *toz * atık su üretimi ve bertarafı * kimyasal kullanımı	Orta: yeni tesis kurulur ise Düşük: ahşap ürünler için atölye
17	C	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *güvenlik sorunları *toz * atık su üretimi ve bertarafı * kimyasal kullanımı	Yüksek: Entegre kağıt tesisi kurulur ise Orta: yeni tesis kurulur ise Düşük: ahşap ürünler için atölye

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
18	C	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *güvenlik sorunları	Düşük/Orta
19	C	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	Uygun Değil		
20	C	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	Uygun Değil		
21	C	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	Uygun Değil		
22	C	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses * hava kirlleticileri *güvenlik sorunları * atık su bertarafı * kimyasal kullanımı	Önemli: yeni tesisler kurulacaksa Orta: yeni bir hat kurulursa / son ürün değiştirilirse Düşük: hammadde satın alınırsa
23	C	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *hava kirliliğine sebep olan *güvenlik sorunları * atık su bertarafı * kimyasal kullanımı	Önemli/Orta

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
24	C	Ana metal sanayii	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *hava kirliliğine sebep olan *güvenlik sorunları * atık su bertarafı * kimyasal kullanımı	Önemli/Orta
25	C	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *hava kirliliğine sebep olan *güvenlik sorunları * atık su bertarafı * kimyasal kullanımı	Önemli/Orta
26	C	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *güvenlik sorunları * kimyasal kullanımı	Orta
27	C	Elektrikli teçhizat imalatı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *hava kirliliğine sebep olan *güvenlik sorunları * atık su bertarafı * kimyasal kullanımı	Orta

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
28	C	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *hava kirliliğine sebep olan *güvenlik sorunları * atık su bertarafı * kimyasal kullanımı	Orta
29	C	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *hava kirliliğine sebep olan *güvenlik sorunları * atık su bertarafı * kimyasal kullanımı	Orta
30	C	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *hava kirliliğine sebep olan *güvenlik sorunları * atık su bertarafı * kimyasal kullanımı	Orta
31	C	Mobilya imalatı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses * toz * atık su bertarafı * kimyasal kullanımı	Orta

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
32	C	Diğer imalatlar	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *hava kirliliğine sebep olan *güvenlik sorunları * atık su bertarafı * kimyasal kullanımı	Orta
33	C	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	Uygun	* atık bertarafı *gürültü, ses *hava kirliliğine sebep olan *güvenlik sorunları * atık su bertarafı * kimyasal kullanımı	Orta
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI					
35	D	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	Uygun Değil		
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ					
36	E	Suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması	Uygun Değil		
37	E	Kanalizasyon	Uygun Değil		
38	E	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	Uygun Değil		
39	E	İyileştirme faaliyetleri ve diğer atık yönetimi hizmetleri	Uygun Değil		
İNŞAAT					

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
41	F	Bina inşaatı	Uygun Değil		
42	F	Bina dışı yapıların inşaatı	Uygun Değil		
43	F	Özel inşaat faaliyetleri	Uygun Değil		
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI					
45	G	Motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı	Uygun Değil		
46	G	Toptan ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
47	G	Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA					
49	H	Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	Uygun Değil		
50	H	Su yolu taşımacılığı	Uygun Değil		
51	H	Hava yolu taşımacılığı	Uygun Değil		
52	H	Warehousing and support activities for transportation	Uygun Değil		
53	H	Posta ve kurye faaliyetleri	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ					
55	I	Konaklama	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
56	I	Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
BİLGİ VE İLETİŞİM					
58	J	Yayımcılık faaliyetleri	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
59	J	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımıcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
60	J	Programcılık ve yayıncılık faaliyetleri	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
61	J	Telekomünikasyon	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
62	J	Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
63	J	Bilgi hizmet faaliyetleri	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ					
64	K	Finansal hizmet faaliyetleri (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	Uygun Değil		
65	K	Sigorta, reasürans ve emeklilik fonları (Zorunlu sosyal güvenlik hariç)	Uygun Değil		
66	K	Finansal hizmetler ile sigorta faaliyetleri için yardımcı faaliyetler	Uygun Değil		
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ					
68	L	Gayrimenkul faaliyetleri	Uygun Değil		
MESLEKİ, BİLİMSSEL VE TEKNİK FAALİYETLER					
69	M	Hukuk ve muhasebe faaliyetleri	Uygun Değil		
70	M	İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
71	M	Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri	Uygun	*atık yönetimi * kimyasal kullanım *güvenlik sorunları	Düşük/Orta
72	M	Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri	Uygun	*atık yönetimi * kimyasal kullanım *güvenlik sorunları	Düşük/Orta
73	M	Reklamcılık ve piyasa araştırması	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
74	M	Diğer mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	Uygun	*atık yönetimi * kimyasal kullanım *güvenlik sorunları	Düşük/Orta
75	M	Veterinerlik hizmetleri	Uygun Değil		
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER					
77	N	Kiralama ve leasing faaliyetleri	Uygun Değil		
78	N	İstihdam faaliyetleri	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
79	N	Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili faaliyetler	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
80	N	Güvenlik ve soruşturma faaliyetleri	Uygun Değil		
81	N	Binalar ile ilgili hizmetler ve çevre düzenlemesi faaliyetleri	Uygun	*atık yönetimi * kimyasal kullanım *güvenlik sorunları	Düşük
82	N	Büro yönetimi, büro destek ve iş destek faaliyetleri	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
KAMU YÖNETİMİ VE SAVUNMA; ZORUNLU SOSYAL GÜVENLİK					
84	O	Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	Uygun Değil		
EĞİTİM					
85	P	Eğitim	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ					
86	Q	İnsan sağlığı hizmetleri	Uygun Değil		
87	Q	Yatılı bakım faaliyetleri	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
88	Q	Barınacak yer sağlanmaksızın verilen sosyal hizmetler	Uygun	*atık yönetimi * kimyasal kullanım *güvenlik sorunları	Düşük
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR					
90	R	Yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri	Uygun	*waste management *safety issues *chemical usage	Düşük
91	R	Kütüphaneler, arşivler, müzeler ve diğer kültürel faaliyetler	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Kod	Üstkod	Tanım	Uygunluk Durumu	Birincil Etki	Değerlendirme Seviyesi
93	R	Spor faaliyetleri, eğlence ve dinlenme faaliyetleri	Uygun	*güvenlik sorunları	Düşük
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ					
94	S	Üye olunan kuruluşların faaliyetleri	Uygun Değil		
95	S	Bilgisayarların, kişisel eşyaların ve ev eşyalarının onarımı	Uygun	*atık yönetimi * kimyasal kullanım *güvenlik sorunları	Düşük
96	S	Diğer hizmet faaliyetleri	Uygun	*atık yönetimi * kimyasal kullanım *güvenlik sorunları	Düşük
HANEHALKI FAALİYETLERİ					
97	T	Ev içi çalışan personelin işverenleri olarak hanehalklarının faaliyetleri	Uygun	olumsuz etki yok	Düşük
98	T	Hanehalkları tarafından kendi kullanımlarına yönelik olarak üretilen ayırım yapılmamış mal ve hizmetler	Uygun Değil		
ULUSLARARASI ÖRGÜTLER					
99	U	Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	Uygun Değil		

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

Ek J: Bileşen 1B Kapsamında Önerilen Alt-Hibe Projelerine Yönetik Çevresel Tarama Formu – Kuluçka

Proje Adı:

Kısaca Proje Detayları:

Proje yeri/yerleri:

Proje Detayları				
Sl.no	Bileşenler	Detaylar		
1	Proje bileşenleri			
2	Hizalama / Bileşenlerin Ayrıntıları (inşaat faaliyetleri dahil ana bileşenler)			
3	Proje Sitelerinin Konumu ve Mevcut Arazi kullanımı, herhangi bir tarihi arazi kullanımı, mülkiyet durumu			
4	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na göre Tarama Kategorisi - Türk ÇED Mevzuatı (Ek II veya Ek Yok)			
5	Proje makine / ekipman yatırımı içeriyor mu? Lütfen ilgili çevresel ve sosyal etkileri açıklayın.			
6	Proje kapsamında inşaat / yenileme faaliyeti var mı? Lütfen çevresel ve sosyal etkileri açıklayın.			
Tarama Soruları				
	Önerilen Kaynaklar	Detaylar		
1.	Proje faaliyetleri için tahmini enerji tüketimi - Kaynak açısından			
2.	Proje için tahmini su miktarı kullanımı: Yeraltı Suyu ve Yüzey suyu?			
3.	Proje sahası, herhangi bir konut, okul, hastane gibi hassas alıcıların üzerinde mi yoksa bitişğinde mi? (km cinsinden)			
	Etkiler	Evet/Belki	Hayır	Detaylar
4.	Saha (lar) da önerilen faaliyetler su kalitesini (yer üstü veya yer altı) ve su kaynağı mevcudiyeti ve kullanımını etkileyecek mi?			
5.	Proje ağaçların kesilmesini / Bitki Örtüsünün Kaybını gerektirecek mi?			
6.	Proje mahallede zehirli gazların salınımı, kaza riskleri dahil Sağlık ve Güvenlik Risklerine neden olacak mı?			

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

7.	Proje, çalışanlar için sağlık ve güvenlik risklerine neden olacak mı?			
8.	Alt proje alanındaki ortak mülkte, erişilebilirlikte, trafik kesintilerinde olası aksama yaşanacak mıdır?			
9.	Proje tehlikeli maddeler kullanacak mı yoksa depolayacak mı (örneğin, Klor, Dizel, Petrol ürünleri gibi büyük miktarlarda tehlikeli kimyasallar / malzemeler; başka herhangi biri)?			
10.	Proje katı veya sıvı atık üretecek mi? inşaat / yıkım atıkları dahil; kirli sızılar?			
11.	Proje hava kirliliğine veya koku rahatsızlığına neden olacak mı yoksa artıracak mı?			
12.	Proje, çevredeki biyolojik çeşitliliği veya toplulukları etkileyecek gürültü seviyelerini üretecek mi yoksa artıracak mı?			
13.	Zehirli gazların salınım potansiyeli veya kaza riskleri var mı?			
14.	Çevresel ortamı etkileyebilecek projenin diğer özelliklerini tanımlayın?			

Bu Tarama sayfası, önerilen alt projelerin her biri için doldurulmalı ve aşağıdaki eklerle birlikte ilgili PUB'daki Çevre Uzmanına iletilmelidir.

Ek olarak: Projenin coğrafi konumu ile haritalar sağlanmalı; projeyi tanımlamak ve potansiyel etkileri göstermek için proje sahası ve proje alanını, arazi kullanımı, mevcut binalar, altyapı, bitki örtüsü, bitişik arazi kullanımı, hizmet hatları, erişim yolları, planlanan herhangi bir inşaat ve diğer önemli bilgileri uygun olarak ölçeklenmiş haritalar kullanılmalıdır.

Proje Sınıflandırması ve Koruma Önlemleri Gereksinimi, Gözetim

Proje Kategorisi	☐ Orta ☐ Düşük
Temel Nedenler	
Koruma Önlemleri Araçları Gerekliyor mu?	☐ Koruma Önlemi Aracı Gerekmiyor ☐ Saha Spesifik ÇSYP

Durum	Ajans / TUO	İsim, Tarih ve Mühür ile İmza
Hazırlayan	Çevresel Uzman	
Kontrol eden ve Düşük,Orta olarak kategorize eden	PUB	

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

	Çevresel Uzman	
İnceleyen ve kabul eden	PUB	
	Çevresel Uzman	

Ek K: Örnek Şikayet Kayıt Formu ve Şikayet Kapanış Formu

ŞİKAYET KAYIT FORMU			
Şikayeti Alan Kişinin Adı:		Tarih:	
Ünvanı:			
ŞİKAYET SAHİBİNİN		Şikayeti Alma Şekli	
(Şikayet sahibi adının gizli kalmasını isterse bu bölüm doldurulmayabilir)			
Adı/Soyadı		Telefon	☐
Telefonu		Toplantı	☐
Adres		Ofise başvuru	☐
Köy		Posta/E posta	☐
İmza (mümkün ise)		Saha Ziyareti	☐
		Diğer:	☐
ŞİKAYET DETAYLARI			

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

REPUBLIC OF TURKEY
MINISTRY OF INDUSTRY
AND TECHNOLOGY

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

This project is funded by the European Union.
Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.
هذا المشروع تم تمويله من قبل الاتحاد الأوروبي

ŞİKAYET KAPANIŞ FORMU		
ŞİKAYETİN DEĞERLENDİRİLMESİ	Kamulaştırma	☐
	Hanehalklarına veya geçim kaynaklarına verilen zarar	☐
	Çevresel ve Sosyal	☐
	İstihdam	☐
	Diğeri	☐
Tazminat Gerekliyor mu:	☐ EVET	☐ HAYIR
SONUÇ		
KAPANIŞ (Bu kısım şikayeti yapan kişi ve alt borçlunun görevlendirdiği Topluluk İletişim Sorumlusu tarafından, tazminat alındıktan veya dosya kapatıldıktan sonra doldurulup imzalanacaktır. (Şikayeti yapan kişinin imzası yerine form ile birlikte banka makbuzu sunulabilir)		
Sorumlu Kişi	Şikayet Sahibi	
Adı-Soyadı	Adı-Soyadı	
Tarih ve İmza	Tarih ve İmza (Mümkün ise. İmzalamama sebebi açıklanmalıdır)	

